

Handleiding Catechisatiemethode Leer mij

12-14 jaar – deel 2

Versie 2021 (herzien)

Inhoudsopgave

Handleiding Catechisatiemethode	1
Leer mij.....	1
Inleiding	3
17. Eén heilige, algemene, Christelijke Kerk	5
18. Vergeving van de zonde	8
19. Wederopstanding van het lichaam	12
20. Het eeuwige leven	15
21. De kerk – kerkdienst	19
22. De kerk – kerkgeschiedenis.....	25
23. De kerk – zending en evangelisatie	30
24. Rechtvaardigmaking	34
25. De sacramenten – inleiding	38
26. De sacramenten – De Heilige Doop	40
27. De sacramenten – Het Heilig Avondmaal	44
28. De sleutels van het hemelrijk.....	47
29. De bekering	50
30. Gods geboden – inleiding	53
31. Eerste gebod – God is de enige God	56
32. Tweede gebod – God is niet af te beelden	59

Inleiding

HHJO

Voor u ligt een handleidingdeel van de HHJO catechisatiemethode 'Leer mij'. Deze catechisatiemethode is ontstaan vanuit de behoefte aan een goede, didactisch verantwoorde en Schriftgetrouwe catechisatiemethode, die bruikbaar is binnen de breedte van de Hersteld Hervormde Kerk. Vanuit de betrokkenheid op de jeugd van onze kerk en de gevoelde noodzaak om helder en Bijbelgetrouw catecheseonderwijs aan hen te geven, heeft de HHJO het initiatief genomen om een nieuwe catechesemethode te laten ontwikkelen.

Het uitgangspunt van deze methode is de Heidelbergse Catechismus. Aan de hand van de drieslag geloof, gebod en gebed, die ook in de Heidelbergse Catechismus gehanteerd wordt, wordt in deze methode de geloofsleer behandeld. Voor een optimaal leerrendement is ervoor gekozen om de drieslag geloof, gebod en gebod elke drie jaar te herhalen. In de eerste drie jaar wordt de basis gelegd. De volgende cycli van drie jaar brengen verdieping aan.

Catechese richt zich op alle jongeren. Hier vallen ook de jongeren onder, die moeilijk leren. Bij het schrijven deze methode is ervoor gekozen om te schrijven op VMBO-niveau. Hiermee is deze methode toegankelijk voor de meeste catechisanten. Waar nodig kan de catecheet in zijn uitleg nog eenvoudiger uitleggen of juist verdieping aanbrenge, al naar gelang de behoefte van de groep die hij voor zich heeft.

Leerdoelen

Elk hoofdstuk in het werkboekje begint met de leerdoelen van dit hoofdstuk. Deze leerdoelen bepalen de focus van de les. In deze handleiding zijn bij elk hoofdstuk vragen opgenomen die na afloop van de catechisatieles gesteld kunnen worden om te toetsen in hoeverre de leerdoelen van de les behaald zijn.

De leerdoelen zijn op hoofd-, hart- en handenniveau geformuleerd:

- Het leerdoel op hoofdniveau gaat om kennis. Wat moet een jongere *weten* na deze catechisatieles?
- Het leerdoel op hartniveau gaat om geïnternaliseerde kennis. Wat moet een jongere zich na deze catechisatieles *beseffen*?
- Het leerdoel op handenniveau gaat om praktische kennis. Wat moet een jongere *kunnen* met de informatie die hij vanuit deze catechisatieles aangereikt gekregen heeft?

Door leerdoelen op hoofd-, hart- en handenniveau te definiëren proberen we de geloofsleer zo dicht mogelijk bij de catechisant te brengen. Deze methode wil niet alleen bereiken dat er kennis in de hoofden van jongeren komt, maar wil hen ook aan het nadenken zetten over de betekenis voor hun eigen hart en leven. Met als doel dat zij de verkregen kennis ook in hun dagelijks leven gebruiken.

Het formuleren van leerdoelen op hoofd-, hart- en handenniveau kan de indruk van maakbaarheid wekken. Dat is heel nadrukkelijk niet de bedoeling. Ten diepste worden alleen het hoofd, het hart en de handen bereikt, wanneer de Heilige Geest in de catechisant werkt en zijn of haar hart vernieuwt. In de catechese zijn we diep afhankelijk van Zijn werk. Tegelijkertijd mogen we in de hoop op en de verwachting van Zijn werk de middelen gebruiken om het hoofd, het hart en de handen van de catechisant te bereiken.

Leeropdracht

Elk hoofdstuk kent twee leeropdrachten. De ene leeropdracht betreft een vraag en antwoord uit de Heidelbergse Catechismus. De moeilijke woorden staan naast de vraag en het antwoord. De andere leeropdracht betreft een Bijbeltekst. Het is aan de catecheet om te kiezen welke leeropdracht hij laat leren. Hierbij kan het niveau van de groep meegewogen worden.

Catecheten die catechisanten graag vragen laten maken als huiswerk, kunnen daarvoor de verwerkingsvragen gebruiken die bij elk hoofdstuk zijn toegevoegd. Dit geeft de mogelijkheid om te toetsen of de catechisanten de stof van afgelopen week goed begrepen hebben en waar nodig kunnen onduidelijke punten nog verder uitgelegd worden. Het is ook mogelijk om de verwerkingsvragen in de catechisatieles te behandelen.

Reageren

Er is bewust gekozen om de handleiding bij deze catechesemethode digitaal aan te bieden. Dit biedt de mogelijkheid om de handleiding uit te breiden en te verbeteren. Heeft u een goede aanvulling op de handleiding, bijvoorbeeld een goed voorbeeld, een verwerkingsopdracht, een verhaal, een literatuurtip, of iets anders? Laat het ons weten, zodat wij dit mee kunnen nemen wanneer de handleiding bijgewerkt wordt. U kunt uw reactie sturen naar secretariaat@hhjo.nl.

17. Eén heilige, algemene, Christelijke Kerk

Toelichting bij dit hoofdstuk

In dit hoofdstuk wordt niet ingegaan op de kerkgeschiedenis die geleid heeft tot de totstandkoming van de Hersteld Hervormde Kerk. Dit kan beter in een hogere leeftijdsgroep behandeld worden. Catecheten die hier wel bij stil willen staan, kunnen gebruik maken van de lesbrief, die bij het Kerkelijk Bureau te verkrijgen is.

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet dat er een verschil is tussen de kerk als instituut (organisatie) en de Kerk als lichaam van Christus.

Hart – beseffen

Ik beseef dat Jezus Christus nog altijd bezig is mensen aan Zijn Kerk toe te voegen en dat het voor mij noodzakelijk is een levend lidmaat te zijn.

Handen – kunnen

Ik kan kenmerken van een levend lidmaat opnoemen.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 133:1:

Ai ziet, hoe goed, hoe lieflijk is 't, dat zonen
Van 't zelfde huis, als broeders, samen wonen,
Daar 't liefdevuur niet wordt verdoofd;
't Is als de zalf op 's Hogepriesters hoofd,
De zalf, waarmee hij is aan God gewijd,
Die door haar reuk het hart verblijdt.

Binnenkomer

Behandel de binnenkomer uit het werkboekje. Laat de catechisanten nadenken over de vraag : Hoeveel soorten kerkgenootschappen zijn er in Nederland? Antwoord: 648 soorten. Praat met de catechistanten door over de vraag waarom zij denken dat we zo veel kerken hebben en hoe dit is ontstaan.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – De kern van het geloof

Maak groepjes van 2 tot 5 personen.
Geef de volgende opdracht mee:

Binnen de kerk bestaan veel verschillende meningen en opvattingen over het geloof. Noem drie meningen (of opvattingen/regels) over het geloof die volgens de Bijbel wel tot de kern van het geloof horen.

Noem ook drie meningen (of opvattingen/regels) over het geloof die volgens de Bijbel niet tot de kern van het geloof horen.

Door de catechisanten de opdracht te geven na te denken over de kern van het christelijk geloof, gaan ze gaandeweg ook beseffen dat Gods Kerk niet aan een kerk gebonden zit, maar dwars door tijden, plaatsen en kerkmuren heen gebouwd wordt. Hierover kan nog verder worden doorgepraat bij verwerkingsvraag 1.

Geef hier 3 minuten voor.
Bespreek deze opdracht plenair na.

Optie 2 – Presentatie op azielzoekerscentrum

Het azielzoekerscentrum bij jullie in de buurt krijgt een nieuwe groep azielzoekers. Er is een avond georganiseerd waarop allerlei organisaties uit de buurt kunnen vertellen wat zij aan de azielzoekers te bieden hebben. Jij bent uitgenodigd om hen wat te vertellen over jullie kerk.

Maak groepjes van 2 tot 5.
De opdracht is: Maak een presentatie, waarin je deze niet-christelijke azielzoekers uitnodigt om naar de kerk te komen. Waarom zouden ze naar de kerk moeten komen? En waarom juist naar onze kerk?

Optie 3 – Zonder de kerk

Geef elke jongere een A4.
Laat hen dit blad in tweeën verdelen, door een streep van boven naar beneden te trekken.
Geef hen de volgende opdracht:

Wat nu als er geen kerk meer zou zijn.
Schrijf in de linkerkolom op wat je zou missen.
En schrijf in de rechterkolom op wat je *niet* zou missen.

Geef hier 3 minuten voor.
Bespreek de opdracht kort na.

Bijbelstudie

Een sprekende tekst uit 1 Korinthe 12. Vele ledematen maken één lichaam, zo ook met het Lichaam van Christus. Elk deel van je lichaam is anders, maar ze kunnen niet zonder elkaar bestaan. Een mooi perspectief om de les mee in te gaan: hoewel wij er een verscheurde kerk van maken met vele verschillen, bouwt God Zijn Kerk juist van allemaal verschillende mensen.

Begrippen

Levend lidmaat

Lid en ledemaat, hierbij kan worden teruggegrepen op de Bijbelstudie, waar gelezen is van het Lichaam van Christus. Een levend lidmaat wordt op deze manier misschien ook duidelijker: een ledemaat van Christus Lichaam kan niet dood zijn.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Eén van de alternatieve binnenkomers

Alle drie de alternatieve binnenkomers zijn ook goed als verwerkingsopdracht te gebruiken.

Optie 2 – Tekening

Geef alle jongeren een A4 en de opdracht:

Teken een kerk.

En teken in de kerk de dingen die voor jou het belangrijkste zijn van kerk-zijn.

Laat de jongeren na 5 tot 10 minuten hun tekening laten zien aan de groep en toelichten wat ze getekend hebben.

Optie 3 – Je buurjongen meenemen naar de kerk

Voer een groeps gesprek over de volgende vraag:

Je niet-christelijke buurjongen wil een keer mee naar de kerk. Hoe zou je dat vinden? Leg uit waarom.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat is de kerk als instituut (organisatie)?
2. Wat is de Kerk als lichaam van Christus?

Leerdoel hart – beseffen

1. Waarom is het voor jou noodzakelijk om een levend lidmaat te zijn?
2. Ben jij een levend lidmaat of een dood lidmaat?

Leerdoel handen – kunnen

1. Wat is een levend lidmaat?
2. Wat zijn kenmerken van een levend lidmaat?
3. Wat is een dood lidmaat?
4. Wat zijn kenmerken van een dood lidmaat?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

18. Vergeving van de zonde

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet dat de Bijbel leert dat God rechtvaardig en genadig is.

Hart – beseffen

Ik beseef dat ik vergeving nodig heb en dat deze vergeving bij Christus te verkrijgen is.

Handen – kunnen

Ik kan in mijn gebed mijn zonden concreet tegenover God benoemen.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 32:1:

Welzalig hij, wiens zonden zijn vergeven;
Die van de straf voor eeuwig is ontheven;
Wiens wanbedrijf, waardoor hij was bevuurd,
Voor 't heilig oog des HEEREN is bedekt.
Welzalig is de mens, wien 't mag gebeuren,
Dat God naar recht hem niet wil schuldig keuren,
En die in't vroom en ongeveinsd gemoed,
Geen snood bedrog, maar blank' oprechtheid voedt.

Of Ps. 103:6:

Zo hoog Zijn troon moog' boven d' aarde wezen,
Zo groot is ook voor allen, die Hem vrezen,
De gunst, waarmee Hij hen wil gadeslaan;
Zo ver het west verwijderd is van 't oosten,
Zo ver heeft Hij, om onze ziel te troosten,
Van ons de schuld en zonden weggedaan.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Anderen vergeven

Bespreek in tweetallen: Welke dingen zou jij *nooit* vergeven? Schrijf deze op.

Denk aan:

- Iemand heeft een aanslag gepleegd door een bom te laten ontploffen, waarbij je moeder omkwam.
- Je ouders hebben je huisdier verkocht, zonder dat jij dat wilde of ervan af wist.
- Je vriendin heeft gemene dingen over jou gezegd in de groepsapp.

Geef 5 minuten voor de bespreking in tweetallen. Bespreek plenair de uitkomsten. Vraag niet alleen wat ze opgeschreven hebben, maar ook wáárom deze dingen onvergeeflijk zijn.

1. Maak vervolgens de koppeling met Matth. 18:21-35.
2. Leg uit waarom wij moeten vergeven door de link te leggen met het Gebed des Heeren: Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.

- a. Leg hierbij de link naar de vergeving van de zonden door God. Als God onze zonden, die veel meer en erger zijn, dan onze naasten ons aangedaan hebben, wil vergeven, hoeveel te meer moeten wij onze naasten vergeven.
- b. Benadruk ook dat God ons wil leren vergeven, ook al is dat soms moeilijk.
- c. Benadruk dat vergeven alleen kan, wanneer de ander berouw toont en om vergeving vraagt.

Let op: Hou er rekening mee dat het kan voorkomen dat jongeren verschrikkelijke dingen hebben meegemaakt, zoals mishandeling of misbruik. Ook al worden deze dingen niet genoemd, deze jongeren luisteren wel mee. Laat daarom 2c niet weg en toon pastorale invoelendheid. Soms is vergeven heel erg moeilijk, zo niet onmogelijk.

Optie 2 – Gesprek op hartniveau

Een binnenkomer waarmee direct afgestoken kan worden naar de diepte. Stel de vraag: Wat is nodig om vergeving van God te krijgen? Wat moet je doen als je wilt dat God je zonden vergeeft?

1. Laat één van de jongeren de antwoorden op het bord schrijven.
2. Bespreek de antwoorden.
3. Noem de kern van wat nodig is om vergeving van God te ontvangen en stel de vraag: Als je dat doet, ben je dan zalig? Ben je dan een kind van God en voor eeuwig behouden? Het bespreken hiervan geeft de mogelijkheid om het onderwerp dicht bij het hart van de jongeren te brengen.

Begrippen

Algemeen

Een lastig thema: vergeving. In het dagelijks leven kunnen allemaal kleine dingen voorvallen waarvoor je elkaar vergeeft (het vuil niet aan straat gezet, iets vergeten bij de boodschappen etc.). Tegelijk kunnen er op dit gebied diepe wonden zijn, door bijvoorbeeld seksueel misbruik of mishandeling. Vergeving wordt dan een heel stuk minder vanzelfsprekend...

Het blijft makkelijk een wijzende vinger naar een ander uit te steken, maar in deze les moet het persoonlijk worden. Al pas je nog zo netjes op, je hebt vergeving bij God nodig, want je bent door en door zonde. En toch is vergeving bij de Heere, om Jezus' wil... een bekende woordgroep aan het einde van een gebed. Juist bij een thema als 'vergeving van zonde' wordt de betekenis van deze woorden zo duidelijk.

Strijd tussen oude en nieuwe mens

In dit hoofdstuk wordt de strijd tussen de oude en de nieuwe mens niet behandeld. Dit komt in hoofdstuk 29 (boekje 3) aan de orde.

Vergeving

Zie voor meer uitleg en verdieping ds. W. Pieters, *Uw enige troost*, les 17. Hierin komt ook het bevindelijke aspect aan de orde.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Wat is vergeven?

Nodig voor elke jongere:

- Papier
- Potlood
- Gum

1. Geef de opdracht om een lijstje te maken met dingen die ze de afgelopen week fout gedaan hebben. Geef hiervoor 5 minuten.
2. Deel vervolgens de gummen uit en geef op de opdracht alles wat opgeschreven is uit te gummen.
3. Stel de vraag: Is je blaadje nu leeg?
4. Maak vervolgens de toepassing: Op dat blaadje papier blijft zichtbaar dat je er wat op geschreven hebt. Ook al heb je het uitgegumd, toch kun je zien dat er wat op geschreven is. Als de Heere vergeeft is dat niet zo. Als Hij vergeeft dan zijn de zonden 100% weg. Daar is niets meer van terug te vinden.
5. Jij hebt zojuist een paar zonden opgeschreven en uitgegumd. Alle zonden die je niet hebt opgeschreven, zijn ook niet uitgegumd. Misschien ben je wel zonden vergeten om op te schrijven. Of misschien heb je wel een zonde achtergehouden. Die was zo erg, daar schaam je je zo voor, dat je die maar niet opgeschreven heeft. De Heere wil ons *al* onze zonden vergeven. Daarom mogen we al onze zonden aan Hem belijden. Dan wil Hij ze uitgummen: vergeven. Ja, zo groot is Zijn genade, dat Hij zelfs de zonden die wij al vergeten zijn, wil uitgummen.

Optie 2 – Wat is vergeven?

Nodig:

- 1 dik stuk hout
- 1 hamer
- Spijkers
- Tang om de spijkers eruit te trekken

Stel dat elke zonde een spijker is.

1. Roep 1 jongere naar voren en laat hem een aantal spijkers in het hout slaan (niet helemaal erin!)
2. Roep een andere jongere en vraag die om de spijkers uit het hout te trekken.
3. Maak de toepassing: Zo is het nu met de vergeving van de zonden. Met elke zonde slaan wij als het ware een spijker in het hout. Vergeving wil zeggen dat de Heere onze zonden weghaalt, net zoals je spijkers uit het hout trekt. Aan het einde hou je een lege plank over.
4. Stel de vraag: Waarom gaat dit voorbeeld mank? Behandel vervolgens de toepassing van bovenstaande alternatieve verwerkingsopdracht (optie 1), stap 4 en verder.

Optie 3 – Vergeven kost wat

Nodig voor elke jongere:

- Twee post-it briefjes
- Een pen

1. Maak 2 kolommen op het bord. Schrijf daarboven een 1 en een 2.
2. Stel de vraag: Wat is jouw meest kostbare bezit? Schrijf dit op een post-it en zet er een 1 boven.
3. Stel vervolgens de vraag: Wat is jouw op 1 na kostbaarste bezit? Schrijf dit op een post-it en zet er een 2 boven.
4. Laat de jongeren naar voren komen en hun briefje op het bord plakken. De briefjes met een 1 erboven in de kolom op het bord met een 1 erboven, de briefjes met een 2 erop in de kolom waarboven een 2 staat.
5. Toepassing: Stel nu dat iemand datgene, wat je op het briefje met een 2 erboven hebt opgeschreven, van je steelt of kapot maakt. Dan wordt je erg verdrietig en erg boos. Zeker als je ziet dat iemand dat expres doet.

6. Stel je nu voor dat degene die dat expres kapot gemaakt heeft naar je toe komt en je om vergeving vraagt. En dat, om hem of haar te vergeven, je datgene wat je op je 1^e briefje hebt opgeschreven moet opofferen. Datgene, wat je het meest waardevol vindt. Zou je dat doen?
7. Dat is wat de Heere gedaan heeft. Als wij zondigen zijn we net als diegene, die wat er op jouw briefje 2 staat expres kapot maakt. De Heere heeft alle reden om boos daarop te zijn. Maar nog voordat er iemand naar Hem toekwam om Hem om vergeving te vragen, heeft Hij het meest kostbare wat Hij had gegeven om vergeving te bewerken.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Welke twee eigenschappen kenmerken God?
2. Wat betekent het dat God rechtvaardig is?
3. Wat betekent het dat God genadig is?

Leerdoel hart – beseffen

1. Waarom heb je vergeving nodig?
2. Bij Wie is deze vergeving te verkrijgen?

Leerdoel handen – kunnen

1. Opdracht om mee naar huis te nemen: Neem vanavond, als je gaat bidden, eerst de tijd om na te denken over de zonden die je vandaag gedaan hebt. Schrijf deze op. Belijd ze één voor één aan de Heere in het gebed en vraag Hem om vergeving ervoor.

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

Literatuur

- Ds. W. Pieters, *Uw enige troost*, hoofdstuk 17: Vergeving & verzoening; rechtvaardiging en haar weldaden.
- <http://abcvanhetgeloof.nl/wij-geloven/verlossing>

19. Wederopstanding van het lichaam

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet dat mijn lichaam en ziel weer samen één worden na de wederkomst.

Hart – beseffen

Ik beseef dat het lichaam bij de wederkomst weer opgewekt wordt.

Handen – kunnen

Ik kan uitleggen waarom niet alleen mijn ziel, maar ook mijn lichaam een eeuwige vernieuwing nodig heeft.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 21:4:

Hij heeft, o God, van U begeerd
Het onvergank'lijk leven;
Gij hebt het hem gegeven.
Zo zijn de dagen hem vermeêrd;
Zo leeft de Vorst altoos;
Zo leeft hij eindeloos.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Tekening

Geef alle jongeren een A4.

Geef de opdracht om te tekenen hoe zij de wederkomst voor zich zien.

Eventueel kan deze opdracht ook in groepen van 2 tot 5 personen gedaan worden.

Geef hier 5 tot 10 minuten voor.

Laat de jongeren om de beurt hun tekening laten zien.

Laat hen vertellen wat ze getekend hebben.

Optie 2 – Verhaal over Isaac Newton en de opstanding van het lichaam

Spottend liep een student langs de begraafplaats toen hij aan zijn docent vroeg: 'geloven christenen dit nu echt? Wilt u mij vertellen dat degenen die hier begraven liggen weer op zullen staan? Ze zijn stof geworden, het is onmogelijk!'. Zijn docent, de bekende natuurkundige Isaac Newton, kwam er later op terug in de collegezaal. Hij had een grote bak zand vermengd met metaalkorrels neergezet. Zonder iets te zeggen hield hij een grote magneet boven de bak en alle metaalkorrels vlogen tegen de magneet aan. 'Zo zal het zijn op de grote dag als Jezus Christus terugkomt, dan zullen alle lichamen weer opstaan', zei Newton.

Dit verhaal is niet uit een schriftelijke bron, maar via mondeling overlevering; het is enigszins vrij verteld.

Optie 3 – Vragen en stellingen

Ga de vragen één voor één langs. Laat de jongeren hun hand omhoog steken als ze het antwoord op de vraag weten. Laat de jongeren in groepjes van 2 à 3 deze stelling in 3 minuten met elkaar bespreken. Bespreek daarna gezamenlijk de meningen van de jongeren.

Vragen

1. Kunnen alleen gelovigen een vernieuwd lichaam krijgen op de Oordeelsdag?
2. Wat zal er gebeuren met de mensen die nog aarde leven als Jezus terugkomt?
3. Als je nu sterft, slaapt je ziel dan tot Jezus terugkomt?
4. Zullen de gelovigen een lichaam krijgen dat aan Jezus gelijk is?

Antwoorden:

1. Niet waar
2. Die zullen in één moment een vernieuwd lichaam krijgen.
3. Zieleslaap; Niet waar!
4. Waar

Stellingen:

1. Nadenken over de vernieuwing van het lichaam is niet nodig, want dat gebeurt toch pas als je sterft!

Voor een groep met een hoger opleidingsniveau raden wij aan om de zin na de komma weg te halen, omdat ze dit steuntje in de rug niet nodig hebben.

Bijbelstudie

Er is nog veel meer te zeggen over dit gedeelte, maar vanwege de moeilijkheid van het hoofdstuk is er gekozen voor een duidelijke focus. De kern is dat een ieder veranderd zal worden, tot onsterfelijkheid en dat de dood overwonnen zal zijn. Dit, omdat de Heere Jezus Christus de Eersteling is Die het al volbracht heeft.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Tekening

Alternatieve binnenkomeer, optie 1, Tekening, is ook goed in te zetten als verwerkingsopdracht.

Optie 2 – Groepsgesprek op hartniveau

Dit onderwerp leent zich goed voor een groepsgesprek op hartniveau.

De volgende vragen kunnen helpen om het gesprek te voeren:

1. Wie van jullie heeft de afgelopen jaren een begrafenis meegemaakt?
 - a. Hoe heb je de begrafenis ervaren?
 - b. Wat vond je mooi?
 - c. Wat vond je moeilijk?
2. Bij een begrafenis zakt de kist in het graf.
 - a. Wat doet het met jou als je bedenkt dat eens jouw lichaam in het graf zal zakken?
 - b. Een begrafenis is een somber en verdrietig moment.
 - c. Welke hoop is er, wanneer wij het lichaam van een geliefde in het graf leggen?
 - d. Is die hoop er voor iedereen?
 - e. Is die hoop er voor jou?

Optie 3 - Bijbeltekst

Laat de jongeren in groepjes van 2 à 3 personen een Bijbeltekst opzoeken die gaat over de wederopstanding van het lichaam en laat ze dit in eigen woorden uitleggen aan de hand van de context van het Bijbelgedeelte.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat is het verschil tussen je ziel en je lichaam?

Leerdoel hart – beseffen

1. Hoe zal jij er bij de opstanding uitzien?
2. Zie jij uit naar de dag dat je Jezus zult ontmoeten? Waarom wel/niet?

Leerdoel handen – kunnen

1. Waarom moet je ziel vernieuwd worden?
2. Waarom moet je lichaam vernieuwd worden?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

20. Het eeuwige leven

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet dat ik in dit leven op reis ben naar de eeuwigheid.

Hart – beseffen

Ik beseff dat als ik Christus toebehoor ik voor eeuwig met Hem gelukkig zal zijn, maar als ik Hem niet toebehoor ik voor eeuwig verloren zal gaan.

Handen – kunnen

Ik denk regelmatig na over de eeuwigheid.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 73:14:

Wie, ver van U, de weelde zoekt,
Vergaat eerlang en wordt vervloekt;
Gij roeit hen uit, die afhoereren
En U den trotsen nek toekeren;
Maar 't is mij goed, mijn zaligst lot,
Nabij te wezen bij mijn God;
'k Vertrouw op Hem geheel en al,
Den HEER, Wiens werk ik roemen zal.

Of Ps. 49:6:

Men denkt niet meer aan hun verleden staat,
Wijl al hun glans met hen in 't graf vergaat;
Maar na den dood is 't leven mij bereid;
God neemt mij op in Zijne heerlijkheid.
Vreest hem dan niet, die grote schatten heeft,
Wiens machtig huis in eer en aanzien leeft;
Want hij zal niets in 't sterven met zich dragen;
Zijn naam, zijn roem, 't ligt al terneer geslagen.

Alternatieve Bijbelstudie

Lezen: Jesaja 65:17-25

Maar weest gijlieden vrolijk en verheugt u tot in der eeuwigheid in hetgeen dat Ik schep; want zie, Ik schep Jeruzalem een verheuging en haar volk een vrolijkheid. Jesaja 65:18

Vragen

1. Hoe beschrijft de HEERE de nieuwe hemel en de nieuwe aarde?
2. Welk gevoel hoort hierbij (vers 18)?
3. Voor wie is deze toekomst die de HEERE hier beschrijft?

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Confrontatie

Laat alle jongeren in het midden van het lokaal gaan staan.
Wanneer wij sterven, gaan wij naar onze eeuwige bestemming.
De linkerkant staat voor de hel. De rechterkant voor de hemel.
Loop naar de kant, waar je naartoe gaat als je nu sterft.

Geef een aantal jongeren links en rechts een beurt: waarom sta je daar.
Vraag aan jongeren, die links staan:
Zou je aan de andere kant (hemel) willen staan?
Wat is nodig om daar te komen?
Wat ga je doen, om daar te komen?

Optie 2 – Het touw

Vertel, bij voorkeur met behulp van een echt touw, het volgende voorbeeld. Je kunt dit voorbeeld ook gebruiken als afsluiter.

Je zou het menselijke leven kunnen vergelijken met een heel lang touw. Probeer het maar voor je te zien. Een touw waarvan ik hier het uiteinde in mijn hand heb en wat van hier doorloopt naar de gang, en zo, via de gang, doorloopt naar tot aan de buitendeur. En als je het touw volgt, naar buiten toe, dan gaat het eindeloos verder. Een touw wat eindeloos lang is.

Ziet je het voor je? Nu, dan pak ik in gedachten een rode stiften en dan kleur ik aan het begin van het touw een heel klein stukje in. Rood. Ziet je het voor je? Een enorm lang, wit touw, zonder einde, waarvan de eerste paar centimeter rood gekleurd is. Een enorm lang touw, wit, waarvan de eerste paar centimeter rood gekleurd is.

Dat touw is je leven. Het begint op de dag dat je geboren bent en het gaat voor eeuwig door. En dat kleine stukje aan het begin, dat we rood gekleurd hebben? Dat is je leven op aarde. Een paar tientallen jaren hier op aarde, dat kleine rode stukje, en vervolgens de rest van het touw, wat eindeloos doorgaat. De rest van je leven.

En nu zijn er mensen, ook onder jullie misschien wel, die alleen maar bezig zijn met dat hele kleine rode stukje aan het begin van het touw. Daar ben je vol mee. En je zegt: Ik kan niet wachten tot ik hier ben. En je gaat een centimeter verder op dat rode stukje. En als ik hier ben dan ga ik mijn eerste auto kopen. En als ik hier ben, hoop ik getrouwd te zijn. En als ik hier ben, dan hoop ik een goede baan te hebben. En hier ...

Ik ga hard werken. En sparen. En als ik dan goed mijn best gedaan heb dan kan ik écht genieten van dit stukje hier. En je wijst naar de laatste centimeter van dat rode stukje, aan het begin van het touw. Vol van dat kleine rode stukje, aan het begin van het touw. Je wilt dit nog doen en dat bereiken en daar heen gaan en daar mee bezig zijn. Allemaal in dat kleine rode stukje aan het begin van het touw. Daar ben je vol van. Daar leef je voor. Als ik het in dit stukje maar fijn heb.

En de rest van het touw dan? Na dat kleine rode stukje gaat het touw eindeloos door. Na dat kleine rode stukje, die jaren hier op aarde, volgen oneindig veel jaren in de eeuwigheid. En nu zegt de Bijbel dat hoe ik leef in dit kleine rode stukje, dit leven nu, bepaalt hoe het zal zijn in al die jaren in de eeuwigheid.

Wees eens eerlijk. Waar leef je voor? Leef jij voor dat kleine stukje aan het begin van het touw? Het leven nu? Als ik in dit kleine, rode stukje maar gelukkig ben? Als ik daar maar kan genieten van alles wat ik leuk vindt? Als ik daarin maar kan doen wat ik zelf wil? Leef ik voor dat kleine, rode stukje, aan het begin van het touw? Of leef ik

voor wat er komt ná dat kleine rode stukje touw? Dat lange, witte stuk touw, waar geen einde aan komt. De eeuwigheid. Voor welke toekomst leeft u?¹

Optie 3 – Nog mooier dan ik dacht

Er was eens een jongeman, William, die een ongeluk kreeg toen hij 10 jaar oud was. Hij raakte blind. Toch kon hij studeren en kreeg een relatie met een jongedame. Twee weken voor de bruiloft onderging William een riskante operatie aan zijn ogen. Als de operatie zou slagen, zou hij weer kunnen zien. Maar er was grote kans dat de operatie zou mislukken, en dan zou hij heel zijn leven blind blijven. Het verband moest er twee weken op blijven. Toen de bruiloft gekomen was, zat iedereen klaar in de kerk. Zijn toekomstige vrouw werd naar binnen gebracht en ging voor William staan. Het grote moment brak aan: zou hij weer kunnen zien? Het verband ging eraf. De spanning steeg, het publiek hield haar adem in. William stond oog in oog met zijn bruid en riep: 'je bent nog mooier dan ik me ooit had kunnen indenken!' Zo zal het zijn, als die grote bruiloft komt, en wij oog in oog zullen staan met de Heere Jezus!²

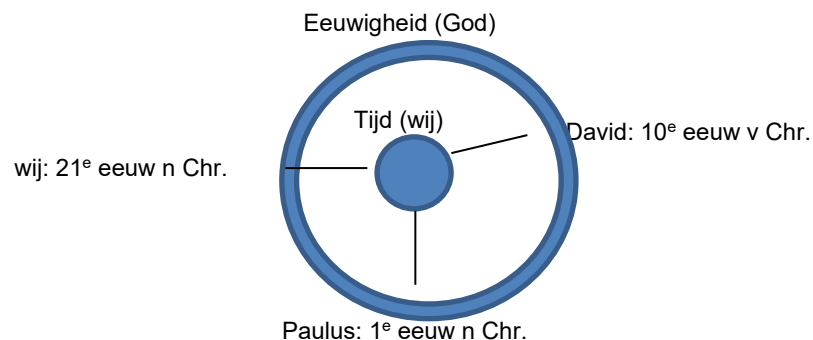
Opties:

- Laat jongeren in groepjes van twee nadenken over hoe zij zouden reageren op de klasgenoot die in het werkboek staat beschreven bij 'Binnenkomer'. Geef hen hier twee tot drie minuten de tijd voor en laat twee of drie groepjes vertellen wat zij zouden zeggen tegen hun klasgenoot.
- Vertel de binnenkomer vervolgens zoals die hierboven beschreven staat.
- Vraag de catechisanten hoe zij denken dat de ontmoeting met Jezus eruit zal zien.

Begrippen

Extra uitleg

Het kan voor jongeren (en ouderen) erg abstract zijn, de eeuwigheid. Nu zal dit alsnog zo blijven na de gegeven opdracht, maar het laat de verhouding tussen de tijd en de eeuwigheid wel goed zien.

Laat de jongeren in groepjes van 2 à 3 personen 3 voorbeelden bedenken van hoe je de eeuwigheid zou kunnen omschrijven. Denk bijvoorbeeld aan:

- Voor ons zijn de zandkorrels niet te tellen. Als je bedenkt dat één zandkorrel staat voor één jaar duurt dit oneindig. Maar dan nog komt er aan het aantal zandkorrels op aarde een einde, maar in de eeuwigheid zal dit niet zo zijn. Dit voorbeeld kan ook gegeven worden aan de hand van sterren.

¹ Licht aangepast citaat uit de preek van ds. S.T. Lagendijk over Zondag 22 van de Heidelbergse Catechismus, gehouden in HHG Zwartebroek-Terschuur. Het voorbeeld is afkomstig van Francis Chan en is te vinden op de Youtubepagina van Geloofstoerusting.

² Dit fictieve verhaal is afkomstig uit P.G. Ryken, *Loving Jesus More*.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Confrontatie

Alternatieve binnenkomer, optie 1, Confrontatie, is ook goed in te zetten als verwerkingsopdracht.

Optie 2 – Reclameposter

In bushokjes en langs de weg en snelweg, zie je reclameposters.

Een rijke man in de gemeente heeft geld beschikbaar gesteld om in bushokjes en langs de (snel)weg grote reclameposters op te laten hangen. Zo wil hij mensen wijzen op de twee bestemmingen die er zijn.

Maak groepjes van 2 tot 5 personen.

Maak een eerste opzet voor de reclameposter.

Wat voor afbeelding moet er op staan? Wat voor tekst?

Geeft 5 tot 10 minuten.

Laat de groepen hun poster presenteren en uitleggen waarin ze voor hun invulling gekozen hebben.

Optie 3 – Hemel / hel

Maak groepjes van 2 tot 5 personen.

Geef elk groepje een A4.

Laat ze het blaadje verdelen in twee kolommen.

Links schrijven ze zoveel mogelijk dingen op die bij de hel horen.

Rechts zoveel mogelijk dingen die bij de hemel horen.

Geef hier 3 tot 5 minuten voor.

Bespreek de resultaten plenair na.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat wordt er bedoeld met het reizen naar de eeuwigheid?

Leerdoel hart – beseffen

1. Welke toekomst wacht er na ons leven?

Leerdoel handen – kunnen

1. Sluit af met het voorbeeld van het touw (alternatieve binnenkomer, optie 1), of grijp erop terug als dit voorbeeld eerder in de les gebruikt is. Geef de jongeren mee: Waar leef jij voor? Kijk niet alleen naar dit rode stukje hier, maar denk ook na over dat oneindig lange witte stuk wat erna komt.

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

21. De kerk – kerkdienst

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet wat er voor, tijdens en na een kerkdienst plaatsvindt.

Hart – beseffen

Ik beseef waarom het zo belangrijk is om de kerkdiensten bij te wonen.

Handen – kunnen

Ik kan aan mijn vrienden/vriendinnen uitleggen waarom ik naar de kerk ga.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 122:1:

Ik ben verblijd, wanneer men mij
Godvruchtig opwekt: "Zie, wij staan
Gereed, om naar Gods huis te gaan;
Kom, ga met ons en doe als wij."
Jeruzalem, dat ik bemin,
Wij treden uwe poorten in;
Daar staan, o Godsstad, onze voeten.
Jeruzalem is wèl gebouwd,
Wel saâmgevoegd: wie haar beschouwt,
Zal haar voor 's Bouwheers kunstwerk groeten.

Binnenkomer

De 21 antwoorden die Van Ruler geeft op de vraag: Waarom zou ik naar de kerk gaan?, zijn:

1. Om een kans op bekering te lopen,
2. om een gewoonte vol te houden,
3. om een traditie vol te houden,
4. om de existentie – het bestaan – ten volle te beleven,
5. om de arbeid van de lofprijzing te volbrengen,
6. om het bijschrift bij het plaatje te lezen,
7. om de wereld voor te dragen,
8. om m'n bestaan tot op de bodem te doorgronden,
9. om het heil te ontvangen,
10. om tot het licht te komen,
11. om in de gemeenschap ingelijfd te worden,
12. om in het openbaar het geloof te belijden,
13. om mijn bijdrage aan de gemeente te leveren,
14. om (eventueel) een ambt te dragen,
15. om de zin van de zondag te verwerkelijken,
16. om het kerkelijk jaar mee te maken,
17. om rust te vinden,
18. om gesticht te worden,
19. om weer op toonhoogte te komen,
20. om wegwijs gemaakt te worden,

21. om de verlossing van de wereld te vieren.³

De 30 antwoorden die Laurens Snoek in zijn boek geeft, zijn:

1. het is een Bijbelse opdracht,
2. je ouders zien je graag in de kerk,
3. het is een zaak van vreugde,
4. het is een vorm van Christus navolgen,
5. in de kerk gebeuren grootse dingen,
6. de kerk is een bijzonder gebouw,
7. de bouw van de kerk is van eeuwigheidsbelang,
8. de kerk is de werkplaats van de Heilige Geest,
9. de kerk is de marktplaats van het Evangelie,
10. de kerk is je moeder,
11. naar de kerk gaan is knielen voor je Vader,
12. naar de kerk gaan is buigen voor je Heere,
13. de kerk is een lichaam waar jij deel van uitmaakt,
14. de kerk is het lichaam van Christus,
15. in de kerk ontvang je de zegen van God,
16. in de kerk hoor je Gods Woord verkondigen,
17. in de kerk hoor je de dwaasheid van de prediking,
18. in de kerk zie je de bediening van de Heilige Doop,
19. in de kerk zie je bediening van het Heilig Avondmaal,
20. in de kerk worden de ambten bediend,
21. in de kerk ben je samen met de gemeente,
22. in de kerk bid je samen met de gemeente,
23. in de kerk geef je ten behoeve van je behoeftige naaste,
24. de kerk is de plek van het ene nodige,
25. in de kerk zit je aan de voeten van Christus,
26. in de kerk hoor je over het leven met God,
27. de kerk is de beste plaats om God te danken,
28. de kerk is de plaats van broederliefde,
29. naar de kerk gaan is een getuigenis voor medemensen,
30. in de kerk laat God Zich ontmoeten.⁴

In de binnenkomer worden twee boeken genoemd die respectievelijk eenentwintig en dertig antwoorden geven op de vraag: Waarom zou ik naar de kerk gaan? Hoeveel antwoorden hebben de catechisanten op deze vraag? Door dit te inventariseren komt er waarschijnlijk al heel wat voorbij waar de inhoud van de les bij aansluit. Probeer de redenen te inventariseren. Sommige vallen onder de noemer 'persoonlijk', bijvoorbeeld de noodzaak van bekering, bemoediging, vertroosting, etc. Andere vallen onder de noemer 'samen', bijvoorbeeld samen God loven, gemeente-zijn.

Ook zullen er catechisanten zijn die negatieve redenen aanvoeren waarom zij naar de kerk gaan. Deze informatie geeft aan waar deze jongeren 'zitten' en op welke manier er bij hen aangesloten kan worden.

³ A.A. van Ruler, *Waarom zou ik naar de kerk gaan?* Nijkerk: G.F. Callenbach N.V., 1972.

⁴ Laurens Snoek, *Waarom zou ik...naar de kerk gaan?* Houten: Den Hertog B.V., 2013.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – De orde van dienst

Geef de catechisanten eerst 5 minuten de tijd om de 'orde van dienst' voor zichzelf op te schrijven.

Daarna plenair de 'orde van dienst' op bijvoorbeeld een flipover schrijven, door de catechisanten om de beurt een 'onderdeel' te laten noemen.

Als u hen bevraagt op wat de voorganger en wat de gemeente doet, leg er dan de nadruk op dat luisteren een actieve zaak is. Luisteren is niet het ene oor in en het andere uit, maar heilbegeerig uitzien naar de werkelijkheid die de Heere toezegt. Als de dominee zijn best doet om ook voor jou te preken, is het niet eerlijk als jij niet je best doet om te luisteren.

Laat de jongeren ook noteren wat het doel is van elk onderdeel van de eredienst. Waarom doen we wat we doen?

Geef ook enige aandacht aan de vraag wat de kerkenraad en voorganger voor en na de dienst in de consistorie doen. Voor veel catechisanten is het een eyeopener dat hier met gebed begonnen en geëindigd wordt.

Optie 2 – Groepsgesprek over de kerkdienst

Voer een groepsgesprek rondom de vraag: Hoe ervaar jij de kerkdiensten?

Laat catechisanten reageren op wat ze mooi/fijn vinden en wat ze minder fijn vinden.

Praat hierover door.

Vraag ook naar de preek:

1. Hoe ervaren jullie de preek?
2. Waar ging de preek afgelopen zondagmorgen over?
3. Wat heb je geleerd van de preek?
4. Heeft de preek je bij de Heere gebracht? Waarom wel/niet?
5. Hoe zou de preek dichter bij jouw hart gebracht kunnen worden?
6. Heb je nog tips voor de dominees die preken?

Optie 3 – Stelling

Poneer de stelling: Geloven kun je ook zonder de kerkdiensten te bezoeken.

Laat iedereen die het met de stelling eens is, links gaan staan.

Degenen die het niet met de stelling eens zijn, gaan rechts staan.

Geef om de beurt een kant de beurt, om te vertellen waarom ze het wel/niet met de stelling eens zijn.

Laat de andere kant reageren.

Bijbelstudie

Afhankelijk van de groepsgrootte kan ervoor worden gekozen de vragen bij het Bijbelgedeelte plenair of eerste in groepjes te bespreken.

Extra vragen

Naast de vragen in het werkboekje kunnen ook de volgende vragen nog besproken worden:

1. Welke voorbeelden uit de Bijbel ken je, waar blijkt dat het geloof uit het horen van het Woord van God is?
2. Romeinen 10:17 stelt dat het geloof uit het gehoor van het Woord van God is. 1 Korinthe 1:21 spreekt over 'de dwaasheid van de prediking'. Wat betekent dit?
3. Welke beloften staan er in Jesaja 55:10-11 en Mattheüs 18:20 met betrekking tot het naar de kerk gaan?

Verwerkingsopdracht

Laat een of twee catechisanten vraag 1 ook letterlijk oefenen. Vraag een catechisant om de rol van een niet-christelijke vriend(in), buurjongen/-meisje op zich te nemen, en vraag een andere catechisant aan hem of haar uit te leggen waarom hij/zij naar de kerk gaat.

Eventueel kan de volgende werkvorm gebruikt worden:

Een catechisant legt aan een andere catechisant, die de rol van niet-christelijke vriend(in), of andere relatie, op zich heeft genomen, uit waarom hij/zij naar de kerk gaat. Andere catechisanten mogen de rol van uitlegger overnemen. Zodra de uitlegger door een andere catechisant op de schouder getikt wordt, neemt diegene zijn/haar plek in en neemt het gesprek over.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Om een preek te horen hoef ik niet naar de kerk

Stelling: 'Aangezien het geloof uit het gehoor is, kan ik net zo goed thuis naar de kerkdienst luistere/kijken in plaats van naar de kerk te gaan.'

Deze stelling kunt u als volgt bespreken:

Doeners

Iedere catechisant krijgt even de tijd om te bedenken of hij/zij het wel of niet eens is met deze stelling, en waarom. Vervolgens worden de argumenten uitgewisseld in tweetallen. De catecheet vraagt daarna aan enkele catechisanten wat er uitgekomen is, en vraagt anderen daarop te reageren.

Denkers

Laat de catechisanten eerst kenbaar maken of ze het met deze stelling eens zijn of niet. Geef vervolgens aan degenen die het er mee eens zijn de opdracht om tegenargumenten te bedenken, en aan de tegenstanders de opdracht om argumenten voor te bedenken. Daarna vindt er uitwisseling van argumenten plaats. In de bespreking kunnen o.a. 1 Korinthe 12:12vv en Efeze 4:1-16 betrokken worden.

Optie 2 – Presentatie op azielzoekerscentrum

De alternatieve verwerkingsopdracht uit hoofdstuk 17, optie 2, Presentatie op azielzoekerscentrum, kan ook goed bij dit hoofdstuk als verwerkingsopdracht gebruikt worden.

Optie 3 – Liturgie

Als het goed is, besteed een predikant werk aan het samenstellen van de liturgie.

Er worden Psalmen uitgezocht, die passen bij de preektekst.

En in de gebeden wordt aangesloten bij het te preken gedeelte.

Vertel de jongeren waar je komende zondag over hoopt te preken. Vat de tekst/preek kort samen.

Geef hen de opdracht om hierbij een liturgie te maken.

Welke Psalmen zouden jullie uitkiezen, die passen bij de tekst?

Welke onderwerpen zouden jullie uitkiezen voor in het gebed, die passen bij de tekst?

Laat de jongeren dit uitwerken in groepjes van 2 tot 5 personen.

Bespreek de liturgies die ze gemaakt hebben.

Gebruik de ontvangen input en laat dit de komende zondag duidelijk terugkomen in de dienst. Benoem dat de catechisanten geholpen hebben met het samenstellen van de dienst.

Deze opdracht is uit te breiden, door na het vertellen waar je over wil preken, de jongeren te vragen om voorbeelden te bedenken om de tekst uit te leggen. Gebruik deze voorbeelden in de preek.

Optie 4 – Bespreken

De zondag staat in het teken van de kerkgang.

Spreek met de catechisanten door over hoe dit doorwerkt in de rest van de zondag en van de week.

Betrek hierbij ook het slot van antwoord 103 van de Heidelbergse catechismus: *'ten andere dat ik al de dagen van mijn leven van mijn boze werken rust, de Heere door Zijn Geest in mij laat werken en zo de eeuwige sabbat in de leven aanvange'.*

Alternatieve opzet van de avond

Omdat het een redelijk theoretisch onderwerp kan zijn, is het een idee om na de opening van de avond een andere insteek te kiezen. Begin met samen op een rij te zetten wie er allemaal betrokken zijn bij de eredienst: de organist, de voorganger, de ouderling van dienst, de overige ouderlingen, de diakenen, misschien ook kerkvoogden en notabelen, de gemeenteleden, de koster. Wat is de taak van elk van hen? Wat is het doel van hun 'bijdrage'? Vervolgens legt u de link met de vier doelen van de eredienst volgens de catechismus. Daarna volgt de Bijbelstudie en als verwerking de invulling van orde van dienst, de 'bijdrage' van voorganger en gemeente en het doel.

Vervolgens de spits naar de jongeren als groep en de individuele jongere. De jongeren zijn de toekomst van de gemeente. Kunnen ze zich voorstellen dat ze over een aantal jaren een van de functies in de gemeente vervullen? Wat is daarvoor nodig? Hoe beantwoordt de orde van dienst aan zijn doel voor jou persoonlijk? Welk appel doet deze orde van dienst op jouw hart?

Verdieping

Het geloof is uit het gehoor.

In de prediking van Zijn Woord roept God eenieder die het hoort tot geloof en bekering. Er kan in dit verband doorgesproken worden over de in- en uitwendige roeping. Leg bij de bespreking hiervan uit, dat de uitwendige roeping niet minder dan de inwendige roeping een daad van God is. Wij komen niet vrijblijvend onder de verkondiging van het Evangelie!

Onze taak t.o.v. Israël

N.a.v. Bijbelstudie uit Romeinen 10: 'Wie heeft onze prediking geloofd?' Israël heeft het Evangelie als eerste gehoord, maar is niet gehoorzaam geweest (Rom. 10:16). Toch heeft de Heere Israël daarom niet afgeschreven. Het Evangelie is wel naar de heidenen gegaan (Rom. 10:21), om Israël jaloers te maken. Hier ligt een grote opdracht voor christenen uit de heidenen t.o.v. Israël, dat Gods volk is en blijft.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Schrijf stap voor stap op hoe de kerkdienst verloopt.

Leerdoel hart – beseffen

1. Waarom is het belangrijk om de kerkdienst bij te wonen?

Leerdoel handen – kunnen

1. Waarom ga je naar de kerk?
2. Hoe zou je dat aan je vrienden uitleggen?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

Literatuur

- A.A. van Ruler, *Waarom zou ik naar de kerk gaan?* Nijkerk: G.F. Callenbach N.V., 1972.
- Laurens Snoek, *Waarom zou ik...naar de kerk gaan?* Houten: Den Hertog B.V., 2013.

22. De kerk – kerkgeschiedenis

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet waarom het belangrijk is iets te weten van de geschiedenis van de kerk.

Hart – beseffen

Ik beseef dat ik iets van de kerkgeschiedenis moet weten om Gods leiding in het verleden te zien en ook voor het heden te vertrouwen dat God Zijn Kerk bewaart.

Handen – kunnen

Ik kan uitleggen waarom kennis van kerkgeschiedenis kan helpen om antwoorden te vinden op allerlei vragen die nu in de kerk spelen.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 77:7:

'k Zal gedenken, hoe voor dezen
Ons de HEER heeft gunst bewezen;
'k Zal de wond'ren gadeslaan,
Die Gij hebt van ouds gedaan;
'k Zal nauwkeurig op Uw werken
En derzelve uitkomst merken;
En, in plaats van bitt're klacht,
Daarvan spreken dag en nacht.

Alternatieve binnenkomer

Optie 1 – Mijn levensgeschiedenis

Geef de jongeren 5 minuten om voor zichzelf een antwoord op te schrijven op de vraag:
Hoe zie jij Gods hand in jouw levensgeschiedenis?

Sommige catechisanten hebben bij deze opdracht misschien even een 'zetje in de rug' nodig. Dit geeft de mogelijkheid om als catecheet hier iets van jezelf te laten zien. Nodig 1 of 2 catechisanten uit (als de situatie veilig genoeg is om dat te doen) om aan de hand van hun antwoorden iets over zichzelf te vertellen. Probeer de link te leggen naar het zien van Gods hand en Zijn leiding in hun én uw leven.

Optie 2 – Woordweb kerkgeschiedenis

Maak eventueel eerst een woordweb met elkaar: waar denk je aan bij kerkgeschiedenis?

Misschien dat catechisanten vooral aan de verhalen over martelaars denken, dan kan ingebracht worden of het in het verleden niet ook over vragen / thema's ging. Kerkgeschiedenis laat zien dat over veel actuele vragen al is nagedacht, wij (catechisanten) zijn niet de eersten die daarover nadenken. De vragen zijn vaak al lang geleden een keer gesteld. Het kan troost geven dat hun zoektocht niet uniek is.

Voorbeelden hiervan zijn wellicht voor de doelgroep nog een beetje buiten hun belevingswereld: maar vragen over de onfeilbaarheid van Gods Woord is van alle tijden. Een ander actueel thema, (maar speelt soms minder bij 12-, 13- en 14-jarigen) is bijvoorbeeld de discussie over de kinderdoop en volwassendoop. In de vroege kerk zijn die vragen ook al overdacht.

Optie 3 – De geschiedenis is nodig om het heden te begrijpen

Stel dat de catechisanten geboren zouden zijn diep in het Amazoneregenwoud in Zuid-Amerika, ver weg van de moderne wereld. Als 12-/13-jarige komen ze van de een op de andere dag in een stad of dorp in Nederland terecht. Ze hebben geen idee welk land dit is, waar de gewoontes en tradities in dit land/deze plaats vandaan komen. Het is net de tijd van 27 april, 4 en 5 mei. 's Zondags bezoeken ze kerkdienst van de hersteld hervormde gemeente ter plaatse. Ze vallen van de ene verbazing in de andere. Hoe komt dit?

Probeer aansluitend bij de antwoorden die de catechisanten geven, uit te leggen dat wij zonder kennis van onze (familie)geschiedenis, vaderlandse en wereldgeschiedenis heel veel zaken niet zouden kunnen begrijpen en plaatsen. Zo is het ook met de kerkgeschiedenis. Kennis hiervan hebben wij nodig om vandaag de dag christen te zijn. Want ook voor de kerkgeschiedenis geldt: de geschiedenis herhaalt zich. En: 'wie de geschiedenis niet kent, moet hem overdoen'.

Optie 4 – Staan op schouders van reuzen

Isaac Newton is een bekende wetenschapper uit de 17^e eeuw. Hij is onder andere beroemd geworden door zijn beschrijving van de zwaartekracht. Minder bekend is, dat Newton christen was. Hij zei bijvoorbeeld: 'Al mijn ontdekkingen zijn gedaan als antwoorden op mijn gebed'. Een andere bekende uitspraak van Newton is: 'Als ik verder heb gezien dan anderen, komt dat doordat ik op de schouders van reuzen stond'. Hiermee bedoelde hij, dat hij zijn ontdekkingen nooit had kunnen doen zonder de kennis en kunde van mensen die voor hem geleefd hadden. In deze les gaat het over kerkgeschiedenis. We denken daarover na, omdat we op de schouders staan van christenen die voor ons leefden. Wat zij van en over God leerden, mogen wij vandaag de dag dankbaar gebruiken en doorgeven aan een nieuwe generatie.

Begrippen

Kerkgeschiedenis

Vanaf wanneer is er een Kerk of kerk? Het is goed om bij dit kopje uit te leggen dat de Kerk met een hoofdletter er is vanaf het begin van de wereld. De christelijke kerk bestaat sinds de Pinksterdag.

Het nut van de kerkgeschiedenis

In het werkboekje staat onder dit kopje de zin: "Als we zien dat God in alle tijden Zijn Kerk bijeenbrengt, bestuurt en onderhoudt, geeft dat troost in het heden en vertrouwen voor de toekomst". Leg deze zin uit voor de catechisanten. Leg de gebruikte termen uit:

- Bijeenbrengen
- Besturen
- Onderhouden
- Troost voor het heden
- Vertrouwen voor de toekomst

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Verhaal

Vertel een mooi verhaal uit de kerkgeschiedenis.

Een mooi verhaal uit de geschiedenis van de lokale gemeente of het dorp, waarin Gods handelen zichtbaar wordt, brengt het extra dichtbij.

Optie 2 – De context van belijdenisgeschriften

Deze verwerkingsopdracht is met name geschikt voor denkers en minder voor doeners.

Over wat de kerk op grond van Gods Woord gelooft en belijdt, en om dwalingen te weerleggen heeft de kerk zich vaak uitgesproken in geloofsbelijdenissen.

Verdeel de catechisanten in groepjes. Geef ieder groepje een (deel van een) belijdenisgeschrift. Bijvoorbeeld: de geloofsbelijdenis van Athanasius, vraag en antwoord 80 van de Heidelbergse catechismus, art. 1-5 van hoofdstuk 1 van de Dordtse Leerregels, art. 15 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Ieder groepje gaat aan de slag met de volgende vragen:

1. Wat zegt/belijdt de kerk hier?
2. Welke dwaling(en) weerlegt zij in deze belijdenis?
3. Wat heeft deze belijdenis de kerk van nu te zeggen?

Probeer in de nabespreking steeds de link naar de actualiteit te leggen.

Voor 'denkers' is het eventueel een optie om een artikel uit de Westminster Confession of Faith en/of vraag en antwoord uit de Westminster Larger (of Shorter) Catechism te nemen. Deze zijn in Nederlandse vertaling beschikbaar via: <http://www.kerkrecht.nl/sites/default/files/Westminster%20Confessie.pdf>

Het is dan wel van belang om kort iets over de ontstaansgeschiedenis van deze belijdenisgeschriften te vertellen, en de relatie met de belijdenisgeschriften van 'onze' kerk.

Optie 3 – De Bijbel en kerkgeschiedenis

Laat de catechisanten nadenken over het belang / nut van de kerkgeschiedenis. Laat hen daarvoor in groepjes de volgende teksten opzoeken. Laat hen in eigen woorden weergeven wat dit betekent voor het omgaan met de kerkgeschiedenis. Bespreek daarna wat elk groepje heeft gevonden.

Joël 1:2-3

2 Hoort dit, gij oudsten! en neemt ter oren, alle inwoners des lands! Is dit geschied in uw dagen, of ook in de dagen uwer vaders? 3 Vertelt uw kinderen daarvan, en laat het uw kinderen hun kinderen vertellen, en derzelve kinderen aan een ander geslacht.

Deut. 32: 6 en 7

6 Zult gij dit den HEERE vergelden, gij, dwaas en onwijs volk! Is Hij niet uw Vader, Die u verkregen, Die u gemaakt en u bevestigd heeft? 7 Gedenk aan de dagen van ouds; merk op de jaren van elk geslacht; vraag uw vader, die zal het u bekend maken, uw ouden, en zij zullen het u zeggen.

Psalms 78:2-7

2 Ik zal mijn mond opendoen met spreuken; ik zal verborgenheden overvloediglijk uitstorten, van ouds her; 3 Die wij gehoord hebben en weten ze, en onze vaders ons verteld hebben. 4 Wij zullen het niet verbergen voor hun kinderen, voor het navolgende geslacht, vertellende de loffelijkheden des HEEREN, en Zijn sterkheid, en Zijn wonderen, die Hij gedaan heeft. 5 Want Hij heeft een getuigenis opgericht in Jakob, en een wet gesteld in Israël; die Hij onzen vaders geboden heeft, dat zij ze hun kinderen zouden bekend maken; 6 Opdat het navolgende geslacht die weten zou, de kinderen, die geboren zouden worden; en zouden opstaan, en vertellen ze hun kinderen;

7 En dat zij hun hoop op God zouden stellen, en Gods daden niet vergeten, maar Zijn geboden bewaren;

Er staat:

1. Dat we Gods daden moeten doorvertellen aan de volgende generaties.
2. Dat we de grote daden van de Heere niet moeten te verbergen voor het volgende geslacht.
3. Dat de volgende generatie hun hoop op God moet stellen, en Gods daden niet moet vergeten, maar Zijn geboden bewaren.”

Dat is het grootste nut van het doorgeven van de verhalen uit de kerkgeschiedenis. De Heere heeft ons wat te zeggen met de weg die Hij met Zijn volk en met Zijn kerk gegaan is.

Optie 4 – Extra verwerkingsvragen

1. Bespreek de betekenis van de volgende uitspraak van dr. Henk Bakker, een bekende kerkhistoricus: *Wij hebben de kerkgeschiedenis nodig om onszelf tussen haakjes te zetten (onzelf klein houden).*

Toelichting: Als je kijkt naar de grote kerkgeschiedenis, tweeduizend jaar christelijke kerkgeschiedenis, dan leer je te relativiseren. Kerkgeschiedenis helpt om jezelf en de onderlinge verschillen tussen geloofsgemeenschappen niet te groot te maken.

2. Trek een verticale lijn in het midden van het bord. Schrijf boven het linkervlak eens, boven het rechtervlak oneens. Laat de catechisanten reageren op de volgende stelling door een post-it te plakken: *Je kunt nooit genoeg aandacht besteden aan de kerkgeschiedenis.*⁵

Kerkgeschiedenis is belangrijk maar alleen oog hebben voor de geschiedenis is niet goed: nog belangrijker is het om naar de toekomst te kijken: Hij gisteren en heden Dezelfde, en in der eeuwigheid
We worden daarom worden we niet alleen geroepen Gods machtige daden uit het verleden te kennen en te duiden, maar ook oog te hebben voor Zijn handelen in het heden en in de toekomst. Den Heere regeert en bestuurt alles. Hij werkt wonderlijk. Hij is Dezelfde en gaat door met Zijn werk. Hij is niet alleen de Alfa, maar ook de Oméga, Die gezegd heeft: 'Zie, Ik maak alle dingen nieuw.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Waarom is kerkgeschiedenis belangrijk?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat leert de kerkgeschiedenis ons over Gods leiding?
2. Wat heeft leert Gods leiding uit het verleden ons voor de toekomst?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe kan kerkgeschiedenis ons helpen om antwoorden te vinden op vragen die nu in de kerk spelen?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

⁵N.a.v interview met ds. Messenmaker.

Literatuur

- DRS Magazine, april 2016, interview met ds. Messmaker over het belang van kerkgeschiedenis.
<http://www.drs-online.nl/docsnw/DRS%20April%202016%20pagina%2010-13%20-%20Verkenning.pdf>

23. De kerk – zending en evangelisatie

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet wat zending en evangelisatie inhouden en waarom christenen zich hiervoor inzetten.

Hart – beseffen

Ik beseef dat zending en evangelisatie een opdracht voor alle christenen is.

Handen – kunnen

Ik kan in eigen woorden vertellen wat het Evangelie van Jezus Christus inhoudt.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 87:3 en 4:

De Filistijn, de Tyriër, de Moren,
Zijn binnen u, o Godsstad, voortgebracht;
Van Sion zal het blijde nageslacht
Haast zeggen: "Deez' en die is daar geboren".

God zal ze zelf bevestigen en schragen,
En op Zijn rol, waar Hij de volken schrijft,
Hen tellen, als in Isrel ingelijfd,
En doen den naam van Sions kind'ren dragen.

Eventueel kan de Psalm gebruikt worden om de vraag te stellen bij welk vers wij horen: vers 3 (de heidenen) of vers 4 (Israël, waarin de volken ingelijfd worden).

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Wat vinden buurtbewoners

U kunt de binnenkomer uit het werkboekje ook écht in praktijk brengen door de jongeren in twee- of drietallen bij enkele buurtbewoners navraag te laten doen naar hun bevindingen van de kerk.

Optie 2 – Filmpje *Waarom zending*

Als u de beschikking heeft over een beamer kunt u het thema van dit hoofdstuk introduceren met het filmpje 'Waarom zending?'. U kunt deze vinden op www.youtube.com. Zoek op 'Waarom zending' en kies het filmpje met de titel 'Waarom Zending – Verloren (John Piper)'. De directe link naar dit filmpje is: <https://www.youtube.com/watch?v=Oo3vAoguYOk>.

Optie 3 – Wat doet onze kerk aan zending?

Geef jongeren 3 minuten de tijd om op internet op te zoeken wat onze kerk aan zending doet. Bespreek dit met elkaar.

Stel de vervolgvraag: Wat kun jij doen voor het zendingswerk van onze kerk?

Vragen

Laat de catechisanten vraag 1 oefenen. Dit kan heel goed in tweetallen. Vraag daarna welke zaken er door catechisanten genoemd zijn en hoe zij dit vonden. Spreek door over manieren om kort en krachtig te vertellen wat het Evangelie van Jezus Christus inhoudt.

Verwijs bij het bespreken van deze vraag naar www.zien-en-geloven.nl, de evangelisatiewebsite die uitgaat van de HHK. Noem ook de Vakantie Bijbel Week (VBW), als de gemeente die organiseert, als een manier om het evangelie te verspreiden.

Het is de overweging waard om een woordeloos boek samen te stellen of te bestellen bij Ikeg (<http://ikeg.nl/wat-wij-doen/materialen>). Met de kleuren goud – zwart – rood – wit – groen wordt het Evangelie uitgelegd: God en de hemel (gouden kleur); Zonde (donkere bladzijde); Het bloed van Jezus Christus (rode bladzijde); Verzoend met God (witte bladzijde); Groeien in Christus (groene bladzijde). Eventueel krijgt elke catechisant een klein woordeloos boekje mee, zodat hij / zij dit als evangelisatiemateriaal kan gebruiken.

Als er bij de bespreking van vraag 5 realiseerbare antwoorden worden gegeven, is het prachtig om dit ook tot uitvoer te brengen. Bijvoorbeeld evangelisatiefolders verspreiden in de stad/het dorp, een actie houden waarvan de opbrengst voor zendings- en evangelisatiedoelen wordt bestemd, enz.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Wat doet onze gemeente?

Geef jongeren in groepjes van 2 tot 5 personen de opdracht om alles op te schrijven wat hun gemeente aan evangelisatie doet. Geef hier 5 minuten voor.

Geef vervolgens de opdracht om zoveel mogelijk ideeën te bedenken hoe vanuit de gemeente de mensen in de buurt bereikt kunnen worden met het Evangelie.

Bespreek de voorstellen en inventariseer dit.

Laat één enthousiaste jongere of groepje contact opnemen met de evangelisatiecommissie om van hen te horen wat er aan evangelisatie gebeurt vanuit de gemeente, en laat hen de ideeën die bedacht zijn doorgeven aan de evangelisatiecommissie.

Optie 2 – Leeftijdsgerichte evangelisatie

Maak groepjes van 2 tot 5 personen.

Laat elk groepje een doelgroep kiezen (kinderen, jonge tieners, pubers, ouders, ouderen, etc).

Laat hen eerst opschrijven wat deze doelgroep kenmerkt.

Laat ze vervolgens een plan bedenken hoe deze groep bereikt kan worden.

Sluit huis-aan-huis folderen uit.

Geef hier 15 minuten voor.

Herinner hen 5 minuten voor het einde van de opdracht eraan, dat ze niet alleen formuleren *hoe* de doelgroep bereikt wordt, maar ook *wat* ze aan hun doelgroep willen overdragen.

Laat na 15 minuten de groepjes hun plan presenteren.

Geef de beste ideeën door aan de evangelisatiecommissie.

Optie 3 - Gedicht

Zorg voor voldoende kopieën van onderstaand gedicht en deel het aan de catechisanten uit. Laat een van hen het voorlezen, of laat om de beurt een strofe voorlezen. Vraag hen wat dit gedicht te maken heeft met het onderwerp van dit hoofdstuk. En praat met hen door over de verantwoordelijkheid die een christen in dezen heeft.

Mijn rechterbuurman

Mijn rechterbuurman is vannacht gestorven,
hij had een maagkwaal en is heen gegaan.
Hij had zich hier een goed bestaan verworven,
ik vraag me af hoe hij is weggegaan...

Hij was een trouw 'genoot' en zorgzaam vader,
zijn doodsbericht laat daar geen twijfel aan.
Een boos gezwel zat op een hoofdslagader,
geen zorg of trouw maakt zoiets ongedaan.

Hij heeft gedacht aan hen die achterbleven
een joch van drie en een nog jonge vrouw;
een assurantiepolis op zijn leven,
dat was dan voor 't geval hij sterven zou.

En dat is zo gebeurd, er was geen vechten tegen,
het flitsend mes van de chirurg ten spijt.
Hoe zwaar zal nu zijn zorg en trouw gaan wegen
gewogen in de waag der eeuwigheid?

Ik vrees voor hem, dat hij zijn goede zorgen
slechts tot en met de dood heeft uitgestrekt.
-het brood voor heden en de huur voor morgen-
en dat verzekering niet alle schaden dekt.

Ik vrees, dat spijs deskundig overleggen
zij deze schade zelfs niet heeft begroot.
Ik had ook, toen 't nog kon, hem moeten zeggen
zich te verzekeren voor de dood.

Want 'k vrees dat hij alleen en zeer verlaten
het goddelijk gericht moet ondergaan.
Wat kan in dit gericht een mens nog baten
als Jezus Zelf niet voor hem in wil staan?

Maar hoe dit zij, welk deel hij heeft verworven,
het is voorbij, voor hem is 't pleit beslecht.
Mijn rechterbuurman is vannacht gestorven,
en ik, ik heb nooit één woord tot zijn behoud gezegd!
(onbekende auteur)

Verdieping

Woord én daad

In dit hoofdstuk is vooral nadruk op de verkondiging van het Evangelie gelegd, dichtbij en ver weg. Zending en evangelisatie houden echter meer in. Diaconale zorg en ontwikkelingshulp zijn ook een aspect van zendings- en evangelisatiewerk. Zie onder meer Matth. 25:31-46 en Hand. 4:34-35.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat is het verschil tussen zending en evangelisatie?
2. Waarom moeten wij ons inzetten voor zending en evangelisatie?

Leerdoel hart – beseffen

Laat jongeren hun hand opsteken als ze het eens zijn met deze stellingen. De bedoeling is dat alle handen de lucht in gaan.

1. Stelling: Ik moet het evangelie verder vertellen.
2. Stelling: Ik moet bijdragen aan het zendingswerk.

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe zou jij in eigen woorden het Evangelie vertellen aan een leeftijdsgenootje wat niet-kerkelijk is opgegroeid?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

Literatuur

- Evangelisatiewebsite van de HHK, www.zien-en-geloven.nl.
- Materialen van de IKEG, <http://ikeg.nl/wat-wij-doen/materialen>.
- John Piper, Waarom Zending, <https://www.youtube.com/watch?v=Oo3vAoguYOk>.

24. Rechtvaardigmaking

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet hoe God mensen die straf verdiend hebben kan vrijspreken.

Hart – beseffen

Ik beseef dat ik schuldig ben en dat ik Gods vrijspraak nodig heb.

Handen – kunnen

Ik kan opschrijven wat ik in de afgelopen week fout (= tegen Gods wet) heb gedaan.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 32:1:

Welzalg hij, wiens zonden zijn vergeven;
Die van de straf voor eeuwig is ontheven;
Wiens wanbedrijf, waardoor hij was bekleet,
Voor 't heilig oog des HEEREN is bedekt.
Welzalg is de mens, wien 't mag gebeuren,
Dat God naar recht hem niet wil schuldig keuren,
En die in't vroom en ongeveinsd gemoed,
Geen snood bedrog, maar blank' oprechtheid voedt.

Of Ps. 34:11:

De HEER verlost en spaart
Zijn volk, dat op Zijn hulp vertrouwt.
Het zal, door Hem in gunst beschouwd,
Niet schuldig zijn verklaard.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Ben jij rechtvaardig?

Deel de handout uit van de 10 geboden, met naast elk gebod een checklist.

Geef de jongeren 3 minuten om de geboden aan te vinken, die ze helemaal gehouden hebben.

Bespreek de resultaten. Stel vragen aan de jongeren die meerdere vinkjes hebben, om hen in te laten zien dat ze die aangevinkte geboden niet of niet volledig gehouden hebben.

Bespreek de volgende vragen:

1. Is iemand die niet 10 vinkjes heeft, rechtvaardig?
2. Welke straf staat op het breken van Gods wet?

Koppel dit aan de lesinhoud, namelijk dat wij rechtvaardiging door Christus nodig hebben.

Optie 2 – Voorkennis activeren

Begin met de vraag: Waarom hebben wij de Heere Jezus nodig?

Ongetwijfeld zal vergeving van zonden genoemd worden.

Geef aan dat we daar deze avond dieper op ingaan. Waarom is vergeving van zonden nodig? En wat is nodig voor God, om vergeving van zonden te kunnen geven? En hoe ontvangen wij vergeving van zonden?

Optie 3 – Verhaal 'de priester die ruilde'

Rusland kende veel revoluties: in één ervan stond een vijftigtal mannen voor het vuurpeloton, elke vijfde man zou worden neergeschoten. Een jongeman telde – hij was nummer vijftien. Het uur van mijn dood is aanstaande, wist hij. Naast hem stond een priester, hij zag zijn gezicht. Hij zei: ruil maar met mij van plek. Hij werd nummer 16. De priester stierf en de jongeman bleef leven.

Wat laat deze geschiedenis zien over Wie de Heere Jezus is?

Bijbelstudie

Het onderwerp van deze les is niet eenvoudig. Om de catechisanten te helpen in het begrijpen, staan hier enkele vragen die u als catecheet kunt gebruiken voor de Bijbelstudie:

1. Wie hebben er gezondigd?	Lees Romeinen 3: 24
2. Zijn er ook mensen die niet gezondigd hebben?	Lees Romeinen 3: 10
3. Wat is de grote zonde van alle mensen?	Lees Romeinen 3: 11b
4. Welke straf volgt er op de zonde?	Lees Romeinen 3: 19b
5. Wie is de Advocaat?	Lees Romeinen 3: 2b
6. Wat wil de Heere doen met schuldige zondaren?	Lees Romeinen 3: 24a
7. Hoe krijg je vergeving?	Lees Romeinen 3: 22

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Ben jij gerechtvaardigd?

Voer een groepsgesprek, waarbij je iedereen een beurt geeft.

Stel iedereen de vraag: Ben jij rechtvaardig?

Vraag door, zodat de catechisanten niet alleen aangeven dat zij niet volmaakt of zondig zijn, maar luister ook of zij Christus liefhebben.

Dit groepsgesprek kan helpen om misvattingen weg te nemen, zoals:

- Ik ga naar de kerk, dus ik ben rechtvaardig
- Ik leef best netjes in vergelijking met anderen, dus ik ben rechtvaardig
- Ik ben maar een beetje onrechtvaardig, God moet me maar nemen zoals ik ben
- Etc.

Optie 2 – Ben jij rechtvaardig?

Alternatieve binnenkomeer, optie 1, Ben jij rechtvaardig?, kan ook goed als verwerkingsopdracht ingezet worden.

Optie 3 – Verhaal 'de priester die ruilde'

Alternatieve binnenkomeer, optie 3, 'de priester die ruilde', kan ook goed als verwerkingsopdracht ingezet worden.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Hoe kan God mensen die straf verdiend hebben vrijspreken?

Leerdoel hart – beseffen

1. Waarom is het onderwerp van vanavond belangrijk voor ons persoonlijk?

Leerdoel handen – kunnen

1. Maak, voordat je naar bed gaat, een lijstje met daarop alles wat je de afgelopen week fout hebt gedaan. Schrijf het op. Belijd de zonden die je opgeschreven hebt in het gebed aan de Heere en vraag Hem om Zijn vergeving.

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

Handout 10 geboden

Toen sprak God al deze woorden, zeggende:

Ik ben de HEERE uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb.

- Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben.
- Gij zult u geen gesneden beeld, noch enige gelijkenis maken, van hetgeen boven in den hemel is, noch van hetgeen onder op de aarde is, noch van hetgeen in de wateren onder de aarde is. Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen; want Ik, de HEERE uw God, ben een ijverig God, Die de misdaad der vaders bezoek aan de kinderen, aan het derde, en aan het vierde lid dergenen, die Mij haten; En doe barmhartigheid aan duizenden dergenen, die Mij liefhebben, en Mijn geboden onderhouden.
- Gij zult den naam des HEEREN uws Gods niet ijdellijk gebruiken; want de HEERE zal niet onschuldig houden, die Zijn naam ijdellijk gebruikt.
- Gedenkt den sabbatdag, dat gij dien heiligt. Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen; Maar de zevende dag is de sabbat des HEEREN uws Gods; dan zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw vee, noch uw vreemdeling, die in uw poorten is; Want in zes dagen heeft de HEERE den hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is, en Hij rustte ten zevenden dage; daarom zegende de HEERE den sabbatdag, en heiligde denzelven.
- Eert uw vader en uw moeder, opdat uw dagen verlengd worden in het land, dat u de HEERE uw God geeft.
- Gij zult niet doodslaan.
- Gij zult niet echtbreken.
- Gij zult niet stelen.
- Gij zult geen valse getuigenis spreken tegen uw naaste.
- Gij zult niet begeren uws naasten huis; gij zult niet begeren uws naasten vrouw, noch zijn dienstknecht, noch zijn dienstmaagd, noch zijn os, noch zijn ezel, noch iets, dat uws naasten is.

25. De sacramenten – inleiding

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet wat sacramenten zijn en waarom de Heere sacramenten gegeven heeft.

Hart – beseffen

Ik beseff dat de Heere onuitsprekelijk goed is omdat Hij de sacramenten gegeven heeft, waarin Hij Zijn genade zichtbaar maakt.

Handen – kunnen

Als de sacramenten bediend worden, kan ik uitleggen wat de Heere bedoelt met de tekenen.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 86:9:

Doe een teken mij ten goede,
Dat mijn haters in hun woede
Mogen zien, hoe, tot hun spijt,
Gij mij troost, en mij bevrijdt.

Binnenkomer

Ga in gesprek met de jongeren over verkeersborden. Deze verkeersborden hebben een boodschap. Op zo'n verkeersbord staan geen lange zinnen, dat is te omslachtig. De boodschap staat met kleuren en tekens op het verkeersbord. Met eerbied gezegd, zo heeft de Heere ook tekenen gegeven.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Een kinderbijbel

Neem een kinderbijbel mee en laat de platen zien die in de kinderbijbel staan. Stel de volgende vragen:

1. Waarom staan deze platen in de kinderbijbel?
2. Hoe lijken de platen in de kinderbijbel op de sacramenten van Doop en Avondmaal?

Optie 2 – Tekenen in het Oude Testament

In de Heilige Doop en in het Heilig Avondmaal wordt door middel van een teken naar een onzichtbare werkelijkheid verwezen. Iets wat je niet ziet, wordt zichtbaar gemaakt. Noem enkele voorbeelden uit het Oude Testament die ook iets zichtbaar maken wat onzichtbaar is.

Voorbeelden van goede antwoorden zijn de regenboog en de offerdienst. Bespreek waar deze beelden naartoe wijzen. Wat ze laten zien over de onzichtbare werkelijkheid.

Stel vervolgens de vraag: Waarom gaf God deze beelden?

Optie 3 – Voorkennis activeren

Begin de les met de vragen:

1. Wat zijn sacramenten?
2. Waarom geeft God sacramenten?

Benadruk tijdens de les de antwoorden die gegeven zijn, en wijs op punten die *niet* genoemd zijn: let hier even op, dit hebben jullie aan het begin van de les niet genoemd, maar dit is ook een belangrijk onderdeel van de sacramenten.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 - Trouwring

Neem een trouwring mee en bespreek de volgende vragen en stellingen:

1. Wat betekent deze trouwring?
2. Welke waarde heeft deze trouwring? Waarom?
3. Stelling: Zoals een trouwring laat zien dat je de ander je ja-woord gegeven hebt, zo laat de Heilige Doop jou zien dat God Zijn ja-woord aan jou gegeven heeft.

Optie 2 – Stelling 'zonder sacramenten missen we niets'

Leg de stelling neer: Als we geen sacramenten meer bedienen in onze gemeente, missen we niets.

Laat jongeren die het met de stelling eens zijn gaan staan, de anderen blijven zitten.

Geef zowel degenen die zijn blijven zitten, als die zijn gaan staan, een beurt.

Laat hen uitleggen waarom ze het wel of niet met de stelling eens zijn.

Probeer boven tafel te krijgen wat we missen, als er geen sacramenten meer bediend worden.

Voor de volgende les

De volgende les gaat het over de Heilige Doop. Laat catechisanten hun doopkaart meenemen.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat zijn sacramenten?
2. Waarom heeft de Heere sacramenten gegeven?

Leerdoel hart – beseffen

1. Waarom is het de goedheid van de Heere dat Hij ons sacramenten geeft?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe is een sacrament een teken?
2. Hoe is een sacrament een zegel?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

26. De sacramenten – De Heilige Doop

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet wat de doop betekent.

Hart – beseffen

Ik beseef dat de Heere mij persoonlijk bij mijn naam heeft geroepen.

Handen – kunnen

Ik zoek mijn dooptekst op.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 105:5:

God zal Zijn waarheid nimmer krenken,
Maar eeuwig Zijn verbond gedenken.
Zijn woord wordt altoos trouw volbracht,
Tot in het duizendste geslacht.
't Verbond met Abraham, Zijn vrind,
Bevestigt Hij van kind tot kind.

Binnenkomer

De resultaten van deze introductie kunnen mogelijk teleurstellen. In dat geval kunt u dit ook bespreken met een kerkenraadslid of een predikant van de gemeente. Verder is het goed om te informeren of er mogelijk kinderen zijn die door hun ouders niet ten Doop zijn gehouden. Ook kinderen die wees of halfwees zijn kunnen deze vraag moeilijk vinden.

Een suggestie:

1. Vraag aan de catechisanten wat hen aanspreekt in de bediening van de Heilige Doop.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Doopkaart

Geef de jongeren de les ervoor de opdracht om hun doopkaart op te zoeken. Kunnen ze die niet vinden, laat ze dan het bandje van hun doopdienst opzoeken en de doop- of preektekst opschrijven, of deze navragen bij hun ouders.

Geef tijdens de les elke catechisant een beurt om zijn doopkaart te laten zien.

Laat hem vertellen wat zijn dooptekst of preektekst van de doopdienst is.

Stel de vraag: wat heeft deze tekst jou te zeggen?

Optie 2 – Post-it 'wat betekent de doop'

Schrijf op het bord 'De doop betekent' of 'de doop betekent voor mij'.

Geef de jongeren een post-it.

Laat ze een antwoord opschrijven op de vraag die op het bord staat.

Als ze hun antwoord opgeschreven hebben, mogen ze naar voren komen en hun post-it op het bord plakken.

Bespreek de antwoorden die op het bord staan, en kom daar tijdens de les op terug.

Optie 3 – Denken aan je doop

Laat alle jongeren gaan staan.

Stel de vraag: Ik denk vaak aan mijn doop.

Laat degenen die het met de stelling eens zijn, links gaan staan.

Degenen die zich niet in de stelling herkennen, gaan rechts staan.

Geef beurten, zodat jongeren kunnen uitleggen waarom ze weinig/veel aan hun doop denken.

Vraag ze ook wat ze ervan vinden, dat ze er weinig aan denken.

En stel de vraag, wat ze denken dat de Heere daarvan vindt.

Koppel dit aan de lesinhoud: Vanavond gaan we erover nadenken, waarom je doop zo belangrijk is. Ik hoop dat je vanavond gaat zien dat de doop zó waardevol is, dat je er vanaf nu heel vaak aan gaat denken.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Doop als huwelijksaanzoek

Toon onderstaande afbeelding:

Link: <https://pixabay.com/nl/illustrations/liefde-romantische-relatie-samen-3581038/>

Geef daarbij de opdracht: Noemt tenminste 5 overeenkomsten tussen deze afbeelding en het verbond/de doop.

Mogelijke antwoorden zijn:

1. Er is sprake van liefde bij de man, net als bij de Heere.
2. Zoals de man op zijn hart getrapt is wanneer de vrouw nee zegt, zo trappen wij de Heere op Zijn hart door nee te zeggen tegen Zijn verbond
3. Zoals het antwoord wat het meisje geeft op deze vraag de rest van haar leven bepaalt, zo bepaalt ons antwoord op Gods verbond de rest van ons (eeuwige) leven.
4. Zoals het initiatief van het huwelijksaanzoek bij de man vandaan komt, zo komt het initiatief van het verbond bij de Heere vandaan.
5. Zoals de man op zijn knieën gaat voor zijn meisje, zo gaat de Heere in het verbond op Zijn knieën voor ons (Christus vernederde zich door mens te worden en te sterven aan het kruis).
6. Etc.

Optie 2 – Het doopformulier: wat belooft God?

Laat de catechisanten het formulier van de Heilige Doop lezen.

Laat hen in eigen woorden opschrijven:

1. Wat belooft God de Vader aan jou?
2. Wat belooft God de Zoon aan jou?
3. Wat belooft God de Heilige Geest aan jou?

Optie 3 – Psalm 81 en de spanning van het verbond

Ter verduidelijking van het spanningsveld van het verbond kunt u ook samen de berijmde verzen van Psalm 81 lezen. Denk aan vers 11, 12, 13 en 15.

Bespreek deze verzen aan de hand van de volgende vragen:

1. Wat belooft de HEERE in vers 11?
2. Heeft het volk naar de HEERE geluisterd (vers 12)?
3. Luisteren in onze tijd alle gedoopte mensen naar de HEERE?
4. Als je niet naar de HEERE luistert, krijg je dan wat de HEERE je in de doop beloofd heeft?
5. Hoe krijg je wél wat de HEERE in de doop beloofd heeft?

Verdieping

Er zijn verschillende actuele verdiepingen te noemen. Als catecheet kunt u een zorgvuldige afweging maken wat u het meest geschikt lijkt:

1. Het laten ontdopen;
2. Het overdopen;
3. De volwassendoop;
4. De onderdompeling;

Bespreek deze onderwerpen alleen als ze leven onder de catechisanten.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat betekent de Doop?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat betekent het voor jou dat God jou persoonlijk bij je naam genoemd heeft?
2. Wat heeft God jou in de Doop beloofd?

Leerdoel handen – kunnen

1. Zoek je dooptekst op en neem deze volgende keer mee.

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

27. De sacramenten – Het Heilig Avondmaal

Ter voorbereiding

Vraag uzelf af hoe het Heilig Avondmaal leeft in de gemeente.

1. Is er een bezinningsuur voor het Heilig Avondmaal?
2. Is er gezelschap na het Heilig Avondmaal?
3. Is er wel of geen mijding van het Heilig Avondmaal in de gemeente?
4. Hoe vaak wordt het Heilig Avondmaal per jaar bediend?

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet waarom de Heere het Heilig Avondmaal heeft ingesteld.

Hart – beseffen

Ik besef wat er voor mij nodig is om deel te nemen aan het Heilig Avondmaal.

Handen – kunnen

Ik kan uitleggen wat het verschil is tussen de roomse mis en het Heilig Avondmaal.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 111:3:

Hij maakte, Hij, die heerlijk is,
Zijn wond'ren een gedachtenis;
Hij is barmhartig en genadig;
Hij gaf hun, die Hem vrezden, spijs;
En, Zijnen groten naam ten prijs,
Gedenkt Hij Zijns verbonds gestadig.

Alternatieve Bijbelstudie

Lezen: 1 Korinthe 11:23-29.

Want zo dikwijls als gij dit brood zult eten en dezen drinkbeker zult drinken, zo verkondigt den dood des Heeren, totdat Hij komt. 1 Korinthe 11:26

Vragen bij de Bijbelstudie

1. Wat betekent het gebroken brood aan het Avondmaal (vers 24)?
2. Wat betekent de wijn die in de beker gegoten wordt aan het Avondmaal (vers 25)?
3. Wat moeten mensen aan het Avondmaal doen als ze het brood eten en de wijn drinken (vers 24-25)?
4. Wanneer eet en drink je jezelf een oordeel (vers 29)?

Toepassing

Ook het Heilig Avondmaal is een sacrament, een teken en zegel. In dit sacrament herdenkt de gemeente de dood van Christus. Het brood wijst op het lichaam van Christus. De wijn wijst op het bloed van Christus. Dit Heilig Avondmaal moet gevierd worden tot de wederkomst van Christus.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Ervaring avondmaalsdienst

Geef elke jongere een post-it.

Laat hen een antwoord opschrijven op de vraag: Hoe ervaar jij de Avondmaalsdienst?

Laat hen de antwoorden op het bord plakken.

Voer het gesprek over de gegeven antwoorden.

Gebruik dit als uitgangspunt voor de rest van de les. Als jongeren negatief over de Avondmaalsdienst denken (lang, saai), benadruk dan het rijke en mooie van de Avondmaalsdienst. Als jongeren de rijkdom al zien, kan de verdieping op de betekenis aangebracht worden.

Optie 2 – Interview Avondmaalsganger

Geef deze opdracht een week van tevoren.

Laat de jongeren een Avondmaalsganger uit de gemeente opzoeken, en de vraag stellen:

Wat betekent het Heilig Avondmaal voor u?

Begin de les door de antwoorden op die vraag te verzamelen.

Naast een mooie start van de les op ervaringsniveau, is ook het gesprek dat jongeren zo voeren met een Avondmaalsganger waardevol.

Optie 3 – Gesprek over vermijden Avondmaalsdienst

Laat jongeren staan.

Leg de stelling neer in de groep: Ik snap dat sommige mensen niet naar de kerk komen als er Avondmaal is.

Laat de jongeren die het met de stelling eens zijn, gaan zitten.

Laat degenen die het oneens zijn met de stelling, blijven staan.

Geef verschillende jongeren uit beide groepen een beurt, en laat ze uitleggen waarom ze het met de stelling eens of oneens zijn.

Probeer de argumenten op tafel te krijgen voor het vermijden van avondmaalsdiensten (zoals duurt te lang, moeilijk voor kinderen, je hebt er niets aan als je niet aangaat), en ook de argumenten waarom avondmaalsdiensten wél belangrijk zijn om te bezoeken, ook voor kinderen.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Uitleggen aan een buitenstaander

Maak groepjes van 2 tot 5 personen.

Geef hen de volgende opdracht mee:

Tijdens een Avondmaalsdienst zie je opeens je niet-christelijke buurman in de kerk.

Hij kijkt zijn ogen uit, en komt na afloop van de dienst naar je toe.

Hoe ga je hem uitleggen wat er gebeurd is?

Geef elk groepje 5 minuten.

Laat hen daarna kort zeggen wat ze tegen de onchristelijke buurman zouden zeggen.

Optie 2 – Censura morum en tafelwachten

1. Bespreek het censura morum.
 - a. Wat is censura morum?
 - b. Waarom is censura morum nodig?
2. Bespreek de functie van de tafelwachten.
 - a. Wat doen tafelwachters?
 - b. Waarom zijn tafelwachters nodig?

Optie 3 – Wat te doen met overgebleven Avondmaalsbrood?

Een Roomse priester zal het overgebleven brood (ouwel) behoedzaam opbergen in een speciaal kastje.

Een protestantse predikant zal het overgebleven brood misschien aan de kippen geven.

1. Wat vindt jij ervan als het Avondmaalsbrood dat overgebleven is, aan de kippen gevoerd wordt?
2. Waarom zou een Roomse priester dat nooit doen?

Optie 4 – Extra verwerkingsvragen

1. Wat heb je nodig om aan het Heilig Avondmaal te mogen komen?
2. Zou jij (als belijdenis doen niet nodig zou zijn) aan het Heilig Avondmaal mogen komen?
3. Stelling: Je voorbereiden op het Heilig Avondmaal hoeft alleen, als je belijdenis gedaan hebt.

Verdieping

1. Lees samen het formulier. Stel daarbij enkele vragen of laat de catechisanten zoeken naar de indeling van het formulier.
2. Lees en bespreek artikel 35 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Laat de catechisanten overeenkomsten opzoeken.
3. Vertel iets over Luthers avondmaalsopvatting

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Waarom heeft de Heere het Heilig Avondmaal ingesteld?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat heb je nodig om deel te nemen aan het Heilig Avondmaal?

Leerdoel handen – kunnen

1. Wat is het verschil tussen de Roomse mis en het Heilig Avondmaal?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

28. De sleutels van het hemelrijk

Ter voorbereiding

De lesstof over persoonlijke tucht en onderlinge tucht kan confronterend zijn voor de catechisanten. Er kunnen allerlei vragen van pastorale aard boven komen, die mogelijk wel of niet gesteld worden. Het is goed als catecheet dit te beseffen.

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet wat de sleutels van het hemelrijk zijn en hoe deze sleutels gebruikt worden.

Hart – beseffen

Ik besef dat deze sleutels heel belangrijk zijn.

Handen – kunnen

Ik vraag de Heere of Hij voor mij de deur van het hemelrijk wil openen.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 1:1:

Welzalg hij, die in der bozen raad
Niet wandelt, noch op 't pad der zondaars staat,
Noch nederzit, daar zulken samenrotten,
Die roekeloos met God en godsdienst spotten;
Maar 's HEEREN wet blijmoedig dag en nacht
Herdenkt, bepeinst, en ijverig betracht.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Voorkennis activeren

Schrijf op het bord het woord 'tucht' of 'sleutels van het hemelrijk'.
Laat de jongeren alles opnoemen waar ze bij dit woord aan denken.
Kom in de les terug op wat genoemd is, maar ook op wat *niet* genoemd is.

Optie 2 – Kun jij tegen kritiek?

Leg de volgende vraag neer in de groep:
Op je Instagram deel je dat je een film hebt gekeken.
Een gemeentelid komt naar je toe en spreekt je erop aan dat er in die film de naam van de Heere Jezus misbruikt wordt.
Hoe zou je dit vinden?
Ga hier in de groep het gesprek over aan.

Optie 3 – Voorbeeld

Vertel het volgende verhaal:

Jan is drie jaar. Hij houdt erg van auto's.

Op een zaterdag gaan zijn ouders samen met Jan naar het bos.

Na een lekkere wandeling in het bos, eten ze op een bankje hun boterhammen en drinken wat.

Opeens schrikken vader en moeder. Waar is Jan?

De kleine Jan is naar de drukke weg gelopen, die langs het bos ligt. Aan de overkant op de parkeerplaats staat een mooie auto, die hij eens wil gaan bekijken. Op de drukke weg raast het verkeer. Jan is bijna bij de weg, en wil aan de oversteek beginnen. Opeens voelt hij zijn vader hem hard aan zijn armpje wegtrekken, bij de weg vandaan. Jan schrikt. Hij huilt van schrik en ook van pijn, want vader heeft hem hard weggetrokken bij de drukke weg.

Bespreek dit voorbeeld aan de hand van de volgende vragen:

1. Waarom trekt vader Jan weg bij de drukke weg?
2. Vind Jan dit fijn?

Leg vervolgens de koppeling met het onderwerp van de les: tucht. Tucht (zowel in de prediking als de sleutels van het hemelrijk) willen je wegtrekken bij de ondergang. Daar spreekt liefde uit.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Gesprek op hartniveau

Wanneer er in de groep een vertrouwelijke sfeer is, kan aan de hand van de volgende vragen een gesprek op hartniveau gevoerd worden.

1. Heb jij wel eens gehad dat onder de preek de deur naar de hemel voor jou dichtging?
 - a. Welke zonde werd aangewezen?
 - b. Wist je dat die zonde verkeerd was?
 - c. Was het de eerste keer dat die zonde in de preek genoemd werd?
 - d. Wat heb je hiermee gedaan?
 - e. Waarom zou de Heere je de zonde aanwijzen in de preek?
2. Ging voor jou tijdens de preek wel eens de deur naar de hemel open? Hoe ging dat? Wat maakte dat de deur naar de hemel voor je open ging?

Optie 2 – Kun jij tegen kritiek

Alternatieve binnenkomer, optie 2, Kun jij tegen kritiek?, kan ook goed als verwerkingsopdracht ingezet worden.

Optie 3 – Stellingen

Bespreek de volgende stelling en vraag:

1. Stelling: De ambtsdrager is geen wijkagent.
2. Wat valt wel en niet onder de tucht?
Denk aan het verschil tussen openbare en verborgen zonden. Betrek hierin ook de verantwoordelijkheid van de gemeenteleden.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat zijn de sleutels van het hemelrijk?
2. Hoe worden deze sleutels gebruikt?

Leerdoel hart – beseffen

1. Waarom zijn de sleutels van het hemelrijk belangrijk?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe kan ik de deur naar het hemelrijk ingaan?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

29. De bekering

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet wat bekering inhoudt.

Hart – beseffen

Ik beseef dat ik dagelijks bekering nodig heb.

Handen – kunnen

Ik strijd elke dag tegen de zonde.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 95:4:

Want Hij is onze God, en wij
Zijn 't volk van Zijne heerschappij,
De schapen, die Zijn hand wil weiden;
Zo gij Zijn stem dan heden hoort,
Geloof Zijn heil- en troostrijk woord;
Verhardt u niet, maar laat u leiden.

Of Ps. 32:5:

Wil toch niet stug, gelijk een paard, weerstreven,
Of als een muil, door domheid voortgedreven;
Gebit en toom, door 's mensen hand bestierd,
Beteug'len 't woest en redeloos gediert';
Laat zulk een dwang voor u niet nodig wezen;
Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen;
Maar wie op Hem vertrouwt, op Hem alleen,
Ziet zich omringd met Zijn weldadigheên.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Woordweb

Bij een onderwerp als bekering is het handig om te weten hoe de jongeren over dit onderwerp denken. Een woordwebopdracht kan hierbij helpen.

Schrijf op het bord het woord 'bekering'.

Laat de jongeren alle associaties die ze bij dit woord hebben, roepen.

Vraag ook naar de emotie/gevoelens die dit woord oproept.

Schrijf alle antwoorden op, op het bord.

Kom hier tijdens de les op terug.

Optie 2 – Mensen die bekeerd zijn

Voer een groeps gesprek aan de hand van de volgende vragen:

1. Ken jij mensen die bekeerd zijn?
2. Waaraan zie jij dat zij bekeerd zijn?
3. Kun je dat altijd aan mensen zien, dat ze bekeerd zijn?

Met dit gesprek wordt voorkennis geactiveerd. Ook krijgt de catecheet zo inzicht in de denkbeelden die bij dit onderwerp leven, waar hij tijdens de les bij kan aansluiten.

Optie 3 – Stelling

Poneer de volgende stelling: Bekering (terugkeren tot de Heere) is alleen nodig als je zonder de Heere leeft.

Laat de jongeren die het met de stelling eens zijn, naar de linkerkant van het lokaal lopen.

De jongeren die het met de stelling oneens zijn, naar de rechterkant van het lokaal.

Laat beide groepen uitleggen waarom ze het met de stelling eens/oneens zijn en laat ze daarbij op elkaar reageren.

Alternatieve verwerkingsopdracht

Optie 1 – Les basisschool

Maak groepjes van 2 tot 5 personen.

Geef hen de volgende opdracht:

Een basisschool heeft jullie groepje uitgenodigd om aan groep 6 uit te leggen wat bekering is.

Bereid een lesje voor van 3 minuten, waarin je aan groep 6 uitlegt wat bekering is.

Geef de groepjes 5 tot 10 minuten om dit voor te bereiden.

Laat daarna elk groepje hun lesje geven.

Optie 2 – Bekering concreet maken (lijstje)

Geef jongeren de opdracht om een lijstje te maken met 10 dingen die ze doen, waarvan ze weten dat die niet (helemaal) goed zijn. Geef hier 5 minuten de tijd voor.

Laat hen vervolgens 10 dingen opschrijven die ze eigenlijk beter of anders zouden moeten doen. Geef hier opnieuw 5 minuten voor.

Bespreek vervolgens de volgende stelling en vragen:

1. Stelling: Bekering betekent stoppen met het doen van de dingen die je in je eerste lijstje hebt opgeschreven en gaan doen wat je op je tweede lijstje hebt opgeschreven.
2. Vraag: Kun je stoppen met de dingen die je op je eerste lijstje hebt opgeschreven? Waarom wel/niet?
3. Vraag: Kun je doen wat je op je tweede lijstje hebt opgeschreven? Waarom wel/niet?

Benadruk bij het beantwoorden van de vragen dat wij in eigen kracht dat niet kunnen. Breken met de zonde en het goede gaan doen kan alleen in Gods kracht. Bekering is steeds weer als een bedelaar tot God gaan om van Hem kracht en hulp te vragen om de strijd met de zonde aan te gaan en het goede te doen.

Optie 3 – Tekening

Geef alle jongeren een A4.

Laat ieder voor zich een tekening maken van wat bekering is.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat is bekering?
2. Waarom heb je dat nodig?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat is dagelijkse bekering?
2. Waarom heb je dat nodig?

Leerdoel handen – kunnen

1. Hoe ziet bekering er in jouw leven uit?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

30. Gods geboden – inleiding

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet wat God van mij eist: God liefhebben boven alles en mijn naaste als mezelf.

Hart – beseffen

Ik beseff dat de Tien Geboden mij mijn zonden laten zien, zodat ik de Heere Jezus als mijn Redder nodig krijg.

Handen – kunnen

Ik belijd in mijn gebed mijn zonden aan de Heere en vraag Hem om vergeving.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 19:4:

Des HEEREN wet nochtans
Verspreidt volmaakter glans,
Dewijl zij 't hart bekeert.
't Is Gods getuigenis,
Dat eeuwig zeker is,
En slechten wijsheid leert.
Wat Gods bevel ons zegt,
Vertoont ons 't heiligst recht,
En kan geen kwaad gedogen.
Zijn wil, die 't hart verheugt,
Eist zuiverheid en deugd,
Verlicht de duist're ogen.

Binnenkomer

Ga aan de hand van de foto in het werkboek het gesprek aan over de wet. Vraag aan de jongeren hoe zij de Tien Geboden bezien. Hoe denk jij over Gods geboden?

Leg eventueel een link met de regels thuis. Je ouders vagen je aan de gestelde regels te houden. Door je aan de regels te houden laat je ook zien dat je van je ouders houdt. Regels kunnen als beknellend ervaren worden, maar ze kunnen juist ook bevrijdend zijn.

Je kunt Gods geboden ook vergelijken met verkeersregels. Verkeersregels zijn goed. Ze zorgen ervoor dat je veilig over straat kunt gaan. Zonder verkeersregels zouden er vele doden vallen in het verkeer. Zoals de overheid verkeersregels opstelt om ons te beschermen, zo geeft God ons Zijn geboden om ons te beschermen tegen de zonde. Hij geeft ons Zijn geboden omdat het leven naar die geboden goed is.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Een land zonder wet

Bespreek deze opdracht in de groep, of door groepjes van 2 tot 5 personen te maken.

Stel de vraag: Hoe zou een land zonder wet eruit zien?

Geef eventueel, om de groepjes op gang te helpen, de extra vraag mee hoe een land zonder verkeerswetten en zonder strafrecht (moord, stelen, etc) eruit zou zien.

Geef 3 minuten aan de groepjes om hierover te spreken met elkaar.

Vraag daarna de groepjes om hun reactie.

Een land zonder wet voelt vrij op het eerste gezicht, maar wordt een chaos. Daar is het onveilig.

Leg vanuit die constatering de verbinding met Gods wet. God geeft ons Zijn wet om ons *veilig* te laten zijn. God geeft ons Zijn geboden om ons *vrij* te laten zijn van dingen die ons bij Hem vandaan houden. Zo zijn we werkelijk *veilig*.

Optie 2 – Spelen op een bergtop

Teken een berg op het bord, met aan de bovenkant een plat plateau, met daaromheen een grote afgrond. Teken vier bomen op elke hoek van het plateau.

Maak groepjes van 2 tot 5 personen.

Geef hen de volgende opdracht mee:

Jullie vormen de leiding van de kinderclub.

Jullie nemen de kinderen mee naar boven op de berg, om van het uitzicht te genieten.

Voordat jullie weggaan, vraagt één van de kinderen of hij een bal mag meenemen om boven op de berg te voetballen met de groep.

Zouden jullie de groep laten voetballen bovenop de berg? En zo ja, hoe zou je dat aanpakken? Wat zou je daarvoor meenemen?

Sommige groepen zullen bedenken, dat ze alleen op het midden van de bergtop voetballen mogen, om er niet af te vallen. De meeste groepen zullen een vorm van een omheining aanbrengen (bijvoorbeeld door touwen te spannen tussen de bomen).

Vraag elke groep naar hun oplossing.

Vraag door: waarom hebben jullie een omheining aangebracht om de bergtop?

Koppel het antwoord van veiligheid aan Gods wet: God geeft ons Zijn wet, om ons ervoor te bewaren in de eeuwige afgrond te storten. Binnen de grenzen van Gods wet mogen we ons vrij bewegen. Dicht bij de Heere.

Optie 3 – Waarom Gods wet?

Stel de vraag in de groep (of eventueel in groepjes van 2 tot 5 personen):

Waarom geeft God ons de 10 geboden?

Verzamel alle antwoorden en koppel deze aan de lesinhoud.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Tekening

Maak een tekening van Gods geboden. De opdracht is bewust vaag geformuleerd, zodat de catechisanten zowel iets van de *inhoud* van de wet kunnen tekenen, of de stenen tafelen van de wet, maar ook iets wat het *doel* en *nut* van de wet laat zien (zoals de bergtop uit alternatieve binnenkomer, optie 2).

Optie 2 – Gods gebod en liefde

Maak groepjes van 2 tot 5 personen.

Geef elk groepje een gebod.

Geef de opdracht:

1. Wat vraagt God hier?
2. Hoe wordt dit gebod anders als je dit moet doen uit liefde tot God en je naaste?

Geef na 5 minuten elk groepje de ruimte om hun antwoorden te noemen.

Het doel van deze opdracht is om te laten zien en voelen dat Gods geboden meer zijn dan regels, maar ons hart (liefde) vraagt.

Spreek erover hoe onmogelijk het is om uit jezelf de geboden uit liefde te houden. Daarvoor heb je Gods genade en de Heilige Geest nodig.

Optie 3 – Uitleggen nut van Gods wet

Gebruik de voorbeelden uit alternatieve binnenkomer, optie 1 of 2, om te laten zien dat God uit liefde ons Zijn wet geeft.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat eist God in Zijn wet van ons?

Leerdoel hart – beseffen

1. Waarom geeft God ons Zijn geboden?
2. Wat laten Gods geboden mij zien over de Heere Jezus?

Leerdoel handen – kunnen

1. Wat hebben Gods geboden en het gebed wat je elke avond bidt voor je gaat slapen met elkaar te maken?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

31. Eerste gebod – God is de enige God

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet dat de HEERE de enige God wil zijn in mijn leven.

Hart – beseffen

Ik beseff dat mijn hart vatbaar is voor allerlei vormen van afgoderij.

Handen – kunnen

Ik kan aangeven wat afgoderij is in mijn leven en deze voor God belijden (zie 1 Joh. 1:9).

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 75:1:

U alleen, U loven wij;
Ja wij loven U, o HEER;
Want Uw naam, zo rijk van eer,
Is tot onze vreugd nabij;
Dies vertelt men in ons land,
Al de wond'ren Uwer hand.

Binnenkomer

Geef de jongeren 5 minuten om voor zichzelf de binnenkomer in te vullen en op te schrijven hoe voor hen het ideale leven eruit ziet.

Vraag aan de jongeren of zij weten waarom voor bovengenoemde binnenkomer is gekozen bij het thema 'afgoderij'? Mogelijk begrijpen de jongeren dit niet. Vraag dan aan hen waar zij aan denken bij het onderwerp 'afgoden'. Het is niet ondenkbaar dat zij menen dat enkel het aanhangen van de islam of het aanbidden van natuurgoden tot afgoderij behoort en dat zij er niet veel mee te maken hebben. Merk op, dat in deze les duidelijk zal worden dat elk hart gevoelig is voor afgoden.

Geef hen de opdracht om één of meerdere van de opgeschreven verlangens / idealen / idolen te bespreken met een groepsgenoot. Hoe kijkt God tegen dit verlangen aan? Keurt Hij dat verlangen goed of af? Laat de jongelui uitleggen, waarom ze dit denken!

Ga vervolgens plenair met de groep (kort) het gesprek aan. Daag hen eventueel uit met de stelling: 'Alles (dus ook goede dingen), kunnen een afgod zijn!' Mee eens of mee oneens?

Toelichting: De Amerikaanse predikant Tim Keller merkt in zijn boek 'Namaakgoden' op dat afgoden (vaak) goede dingen zijn. Denk aan een goede opleiding, liefde, geld, bezittingen of vrienden. Het wordt een afgod als het tot het centrum van het leven wordt. Je denkt dat die dingen zekerheid geven of een goede invulling van het leven. Het zijn zaken die belangrijker worden dan God en die je meer in beslag nemen dan God'. God staat niet op de eerste plaats in het leven.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Rolmodel

Stel de vraag: Wie is jouw rolmodel? Op wie zou je willen lijken? En waarom?

Geef de jongeren 5 minuten om hierover na te denken.

Geef ze daarna allemaal een beurt.

Benoem daarna een aantal overeenkomsten die je ziet bij de rolmodellen die genoemd zijn. Bijvoorbeeld: rijk, succesvol, kunnen doen waar ze zin in hebben, hebben knappe vrouwen, etc.

Koppel dit vervolgens aan de les. Als dát is waar we naar verlangen, is de HEERE dan de Enige voor ons? Of dienen we liever de afgoden van ons rolmodel (geld, vrijheid, etc)?

Optie 2 – Stelling

Leg de stelling neer: In onze tijd dienen wij geen afgoden meer.

Laat alle jongeren die het hier mee eens zijn, rechts gaan staan. De anderen links.

Geef om de beurten links en rechts een beurt, en laat hen op de stelling en elkaars antwoorden reageren.

Gebruik deze opdracht om het besef te laten ontstaan dat er ook in onze tijd vele afgoden zijn waaraan wij ons hart kunnen geven.

Optie 3 – Leven in twee werelden

Dr. W. Fieret heeft onderzoek gedaan naar reformatorische jongeren. Hij onderscheidt drie soorten jongeren:

- Verbinders: die verbinden geloof en dagelijkse leven aan elkaar tot een eenheid
- Schakelaar: die zijn in kerkelijke context serieus met de dingen van de Heere bezig, daarbuiten zijn ze niet met de dingen van de Heere bezig en houden ze ook geen rekening met de Heere.
- Ontkoppelaars: die hebben inwendig het geloof al losgelaten.

Leg kort deze drie categorieën uit.

Noem ze daarna nog een keer, en vraag de jongeren hun hand op te steken bij de categorie die het beste bij hun leven past.

Stel vervolgens de vraag: Als je een schakelaar bent, dien je dan de HEERE of de afgoden?

Het antwoord zal waarschijnlijk zijn: allebei een beetje. Praat erover door of dat wel kan: De HEERE een beetje dienen, en een beetje de afgoden?

De meeste jongeren zijn schakelaars en voelen zich daar niet ongemakkelijk bij. Het doel van deze opdracht is om hen inzicht te geven in hun inconsistente levenshouding en hen dat ongemakkelijke gevoel te bezorgen dat dit geen passende manier is om te leven, tegenover de HEERE.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – Wat zou jij niet op willen geven?

Geef de volgende opdracht individueel of in groepjes van 2 tot 5 personen:

Schrijf 10 dingen op die voor jou/jullie belangrijk zijn.

Ze die 10 dingen op volgorde van belangrijkheid.

Geef hier 5 tot 8 minuten voor.

Zeg vervolgens:

Stel je voor dat er vervolging komt en je moet kiezen. Welke dingen van jouw lijstje zou je dan opgeven voor de HEERE. Zet daar een streep doorheen.

Bespreek vervolgens na: Wat zegt het dat er dingen op jouw blaadje *niet* doorgestreept zijn? Heb je die niet over voor de HEERE? En als je iets niet over hebt voor de HEERE, zeg je daarmee niet dat ze *belangrijker* zijn dan de HEERE? Zijn het daarmee geen *afgoden*? Voer hierover het gesprek.

Optie 2 – Tijd

Geef jongeren individueel de opdracht:

Schrijf de dingen op waar je (naast school) het meeste tijd aan besteed.

Schrijf erachter hoeveel tijd je er per dag aan besteed.

Geef hier 5 minuten voor.

Geef een aantal jongeren een beurt.

Ga vervolgens het gesprek aan over de stelling:

Dat waar je méér tijd aan besteed dan aan de HEERE is een afgod.

Optie 3 – Tekening hel

Geef alle jongeren een A4 en de opdracht:

Afgoden trekken je mee naar de ondergang.

Maak een tekening van de hel, waarin je alle afgoden tekent die jou proberen naar de ondergang te trekken.

Laat de jongeren na afloop hun tekening laten zien en toelichten.

Het doel van deze opdracht is om jongeren te laten zien en voelen dat er afgoden zijn in hun leven, die hen naar de ondergang brengen. Het gevoel bij afgoden onder jongeren is vaak dat ze 'niet helemaal goed, maar ook niet zo heel erg' zijn. Door ze in de context van de hel te plaatsen, wordt de vernietigende eigenschap van afgoden zichtbaar en voelbaar gemaakt.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat eist God in het 1^e gebod van ons?

Leerdoel hart – beseffen

1. Wat leert het 1^e gebod ons over ons hart?

Leerdoel handen – kunnen

1. We hebben het vanavond gehad over afgoden. Misschien heb jij ook wel een afgod. Wat wil God dat wij daarmee doen?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.

32. Tweede gebod – God is niet af te beelden

Leerdoelen

Hoofd – weten

Ik weet dat God veel groter is dan welk beeld we van Hem zouden maken.

Hart – beseffen

Ik beseff dat iedereen in gedachten een beeld van God heeft. Het is belangrijk dat dit beeld Bijbels wordt vormgegeven.

Handen – kunnen

Ik kan aangeven wat het bezwaar is tegen beelden.

Zingen

Als Psalm kan gezongen worden Ps. 97:4:

Dat ieder schaamrood zij,
Die, onbeschroomd en vrij,
Een beeld durft eer bewijzen
En nietig' afgoôn prijzen,
Den waren God ten hoon.
Knielt voor Hem, al gij goôn!
Zwicht voor den Opperheer;
Buigt u met ootmoed neer
Voor Zijn geduchten troon.

Binnenkomer

Je beeld van God beschrijven. Een vreemde opdracht misschien, zeker in het licht van het tweede gebod. Toch kunnen we niet ontkennen dat iedereen zich (onbewust) een beeld van God vormt. Daarom is het goed dat de catechisant zich bewust wordt van zijn/haar godsbeeld. De vraag is of dit beeld Bijbels is... Daarop kan worden teruggekoppeld bij de verwerking.

Alternatieve binnenkomers

Optie 1 – Welk beeld heb jij van God?

Bewust of onbewust heeft iedereen in zijn gedachten een beeld van God. Onderstaande opdracht is bedoeld om jongeren na te laten denken over *welk* beeld zij van God hebben.

Beschrijf de onderstaande beelden van God.

Laat de jongeren kiezen: welk beeld is het juiste beeld van God?

Bespreek vervolgens wat er aan elk beeld niet klopt / eenzijdig is.

Godsbeeld 1 - God als strenge rechter
Sommige mensen zien God vooral als een strenge Rechter. Hij houdt alles nauwlettend in de gaten en staat klaar om de zonden te straffen. De Heere is in hun ogen erop uit om de mensen te straffen voor alles wat zij verkeerd doen.

Godsbeeld 2 - God als een lieve opa
Sommige mensen zien God als een lieve opa. Zoals een lieve opa zijn kinderen verwendt, zo zou de Heere mensen verwennen. Hier op aarde wil Hij je welvaart, geluk, rijkdom en vrede geven. Hij helpt je, als je het moeilijk hebt. Zoals een opa niet moeilijk doet als zijn kleinzoon een keer ondeugend is, zo ziet God de fouten van de mensen door de vingers. En straks geeft Hij je de eeuwige heerlijkheid, bij Hem in de hemel.

Godsbeeld 3 - God als vriend
Weer anderen zien god als een soort vriend, met wie je heel vrij kunt omgaan. Ze zien God vooral niet als een Almachtige, want ze houden niet van dat woord. God is er alleen maar om hen gelukkig te maken. Over een leven met God en over hun zonden maken ze zich minder druk, want god vergeeft toch alles. Het bestuderen van de Bijbel is ook niet zo nodig, want het gaat vooral om het ervaren van de relatie met god. Als je maar voelt dat god dichtbij is, daar gaat het om.

Godsbeeld 4 - God als studieobject
Nog weer anderen menen dat je god alleen kunt leren kennen door nauwkeurige en diepgaande studie. Het gaat meer om een verstandelijk kennen dan om het echte leven met God. Het kennen van God met het verstand is belangrijker dan het persoonlijk kennen van God.

Optie 2 – Stelling iedereen mag zijn eigen beeld hebben

Begin de les met de stelling: God is te groot, dat Hij niet in één denkbeeld te vangen is. Iedereen ziet weer een andere kant van God. Dat vult elkaar aan.

Laat degenen die het met de stelling eens zijn links gaan staan, degenen die het niet eens zijn met de stelling rechts. Geef om de beurt links en rechts een beurt, laat hen uitleggen waarom ze het wel of niet met de stelling eens zijn. Laat ze daarbij op elkaar reageren.

Geef aan de ene kant ruimte aan de gedachte dat we van elkaar kunnen leren over Wie God is. Omdat God zo onnoemlijk groot is, is ons denkbeeld over Hem altijd volledig. Daarom kunnen we leren van hoe anderen, op grond van de Bijbel, God zien.

Tegelijkertijd maakt het wel uit hoe wij over God denken. Denkbeelden die on-Bijbels zijn, of een Bijbels evenwicht missen, zijn valse beelden van God. Die staan ons in de weg om de ware God te dienen.

Optie 3 – Tekening van symbool van God.

Geef alle jongeren een A4.

Geef als opdracht: God mogen we niet afbeelden.

Daarom wordt er vaak een symbool gebruikt, om God af te beelden.

Bijvoorbeeld een lamp om af te beelden dat God een licht is.

Maak een tekening van een symbool wat voor jou goed laat zien Wie God is.

Geef hier 5 tot 8 minuten voor.

Bespreek de tekeningen. Waarschijnlijk zullen er veel Bijbelse beelden voorkomen, zoals de herder.

Noem nog wat andere mogelijkheden: God is als een zon, een schild, een burcht, een schuilplaats, etc.

Bespreek bij elk symbool dat de jongeren getekend heeft, wát het over God laat zien.

Alternatieve verwerkingsopdrachten

Optie 1 – God is voor mij

Geef elke jongere een A4.

Geef hen de opdracht: Schrijf zoveel mogelijk dingen op die iets over God zeggen.

Geef hier 5 minuten voor.

Geef verschillende jongeren een beurt, om hun lijstje op te noemen.

Bespreek vervolgens dat wij de neiging hebben om eenzijdig te zijn in ons beeld van God. Sommigen denken bij God vooral aan positieve eigenschappen zoals vader, vriend, verzorger. Anderen denken vooral aan negatieve eigenschappen zoals streng, toornig, straffend. Bespreek dat het belangrijk is om Bijbels-evenwichtig te zijn in het denken over God.

Optie 2 – Bijbelse beelden van God

Maak groepjes van 2 tot 5 personen.

Geef de volgende opdracht: In de Bijbel staan heel veel beelden, die iets laten zien van Wie God is. Schrijf zoveel mogelijk van deze Bijbelse beelden van God op. Wat laten deze beelden van God zien?

Bespreek de opdracht plenair na.

Een stukje competitiviteit kan aangebracht worden, door de groep die de meeste beelden heeft, een prijsje (koek of iets dergelijks) te geven.

Optie 3 – Welk beeld heb jij van God?

Alternatieve binnenkomer, optie 1, welk beeld heb jij van God?, kan ook goed als verwerkingsopdracht worden ingezet.

Optie 4 – Eigenschappen die niet af te beelden zijn

Maak groepjes van 2 tot 5 personen.

Geef de volgende opdracht mee: God is niet af te beelden. Daar is Hij te groot voor. Schrijf zoveel mogelijk dingen op, die bij God horen, die je niet goed kunt afbeelden.

Geef hier 5 minuten na.

Bespreek de resultaten na.

Afsluiting

Het is goed om aan het eind van de catechisatieles terug te komen op de doelen. Deze kun je checken door open vragen te stellen. Hieronder enkele voorbeelden:

Leerdoel hoofd – weten

1. Wat leert het 2^e gebod ons over Gods grootheid?

Leerdoel hart – beseffen

1. Hoe moeten wij ons denk-beeld van God vormen?

Leerdoel handen – kunnen

1. Waarom mogen we God niet afbeelden?

Deze afsluiting kan in een leergesprek met de hele groep worden gedaan. Ook kun je kiezen voor een eerste bespreking in groepjes. Het is goed om de catechisanten de antwoorden zelf op te laten schrijven. Daarmee maak je de doelen ook voor hen inzichtelijk.